ANUL XCVI — SIBIU, 7 Noemvrie 1948 — Preţul unui ex. Lei [illegible] — Nr. 31—33

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Onor. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român Sibiu
Str. Şaguna 8

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500 Autorităţi şi străinătate Lei 1000. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele şi corespondenţa
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Preţul inserţiunilor
un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 35.

CUVÂNTAREA
I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE la Adunarea obştească dela Alba-Iulia

Inalt Prea Sf. Părinte Patriarh,

Prea Sfinţiile Voastre,

Iubit popor român,

Bucuria de care sunt cuprins astăzi în faţa acestei istorice adunări e atât de mare, atât de copleşitoare, încât nu găsesc cuvinte mai potrivite să o tălmăcesc decât dând laudă lui Dumnezeu cu aceste cuvinte ale Cărţilor sfinte: „Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale". Mulţumesc din toată fiinţa mea Atotmilostivului şi Atotputernicului Dumnezeu, că m'a învrednicit să trăiesc aevea aceste clipe pe care cu mare dor le-am aşteptat şi le-am visat în toată viaţa mea ca să ne îmbrăţişăm unii cu alţii, fraţii din cele două strane, ne mai fiind între noi nimic care să ne despartă.

Desbinarea religioasă între Români aparţine de acum trecutului; e numai o amintire care nu mai are nici o întrupare. S'a împrăştiat ca un vis rău. Va veni vremea când se va mira tineretul neamului cetind istoria, cum a fost cu putinţă o asemenea desbinare religioasă între fraţi, şi înţelegând că ea a fost întreţinută de duşmanii poporului nostru, va trage şi din acest dureros episod din trecutul nostru învăţământul unei trebuinţe şi mai puternice de solidaritate naţională. Dar dăm mulţumită lui Dumnezeu că pe lângă tot răul desbinării, ea n'a putut pătrunde în sufletul neamului, ci ca un lucru impus de străini, a fost ceva cu totul de suprafaţă, a fost o firmă atârnată pe păretele din afară al Bisericii unite. Ştiam aceasta şi până acum. Dar acum, după ce firma a fost înlăturată, avem o confirmare ce nu mai poate fi pusă la îndoială.

Aşa zisa unire, care s'a săvârşit azi sunt tocmai 250 de ani, a fost primită de o parte din preoţimea românească din Ardeal, iar mai apoi şi de o parte din popor, numai sub sila nevoilor vremii de atunci. Unirea cu catolicismul n'a fost îmbrăţişată de poporul nostru dintr'o pornire a sufletului său, dintr'o convingere a sa că ar fi catolicismul o credinţă mai bună. Nu. De aceea unirea cu Biserica papistă n'a pătruns în conştiinţa poporului trecut la „unire". Duşmanii neamului au reuşit să ne facă multe rele, dar n'au reuşit să rupă în două unitatea sufletului românesc, aşa cum au plănuit.

De aceea astăzi, când Dumnezeu, care conduce destinele popoarelor, a adus ceasul potrivit, fraţii noştri, siliţi acum 250 de ani de vitregia împrejurărilor istorice să primească jugul apăsător al Romei, se întorc acasă într'o pornire cu totul firească, de bună voe şi bucuroasă, mânaţi de trebuinţa sufletească şi de dorul care niciodată nu i-a părăsit de a fi şi la rugăciune la un loc cu toţi fraţii lor.

Procesiunea în jurul Catedralei

„Ceea ce Dumnezeu a împreunat — spune Scriptura — omul să nu despartă". Iar când omul, neţinând seama de porunca dumnezeiască, încearcă totuşi să despartă, opintirea lui se va dovedi în curând o osteneală zadarnică. Pentrucă unitatea dela fire e mai puternică decât toate forţele de pe lume care se încumetă să lucreze împotriva ei.

De acum, dragii mei, suntem iarăşi la un loc în faţa Dumnezeului părinţilor noştri, după supărările şi durerile prin care am trecut din pricina încercărilor duşmanilor de a ne desbina şi de a ne ţinea desbinaţi. Saltă şi se bucură în corturile dreptilor sufletele moşilor şi strămoşilor noştri, care au trăit şi au murit cu durerea de a vedea neamul împărţit sub două stăpâniri duhovniceşti. Se luminează de bucurie sufletele mucenicilor ardeleni din veacul al 18-lea văzând că credinţa curată a lui Hristos-Domnul, pentru care au răbdat moartea sau temniţa pe viaţă, nu mai e primejduită de niciun împărat străin; ba dimpotrivă, toţi fraţii se întorc de bună voie la Biserica strămoşească împreună cu toate locaşurile răpite de cătanele împăratului. Şi se liniştesc deplin sufletele vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, văzându-şi turma reîntregită, adunată toată în staulul aceleaşi sfinte şi dreptmăritoare Biserici a Răsăritului, cum era pe vremea lor. Sunt veseli că lupii care au intrat după mutarea lor din cele pământeşti în turma lor, au fost scoşi afară şi tulburarea, pe care au întreţinut-o vreme de 250 de ani în mijlocul ei, s'a potolit aproape cu totul. Ingrijorarea de soarta turmei lor, care nu i-a părăsit nicio clipă din viaţă, făcându-i să alerge la fraţii întru pravoslavnica credinţă din împărăţia vecină pentru ajutor şi întărire împotriva prigoanelor şi ameninţărilor, au lepădat-o cu desăvârşire. Poporul dreptcredincios din Ardealul nostru nu mai geme sub jugul unor stăpâniri străine de credinţa lui, ci hotărându-şi soarta prin voinţa sa, s'a unit pentru totdeauna cu ţara mamă, sub acoperemântul de astăzi al Republicii Populare Române.

Fericit sunt eu, urmaşul acelor vechi mitropoliţi, că mi-a fost dat ca în vremea arhipăstoririi mele să se reîntregească Biserica cea una a tuturor Românilor din Ardeal. Suntem iarăşi în Ardeal un singur popor român cu o singură Biserică strămoşească. Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să înnodăm firul vechei noastre istorii religioase unitare.

Mare dar ne-a hărăzit bunul Dumnezeu, arătându-ne încă odată că El este cu noi. Chiar dacă ne-a încercat pentru o vreme, punând la probă nădejdea noastră şi tăria unităţii noastre ca neam, iată că ne-a făcut iarăşi parte de bucurie.

Drept aceea datori suntem să-i făgăduim că ne vom arăta vrednici de darul pe care ni l-a făcut, de grija ce ne-o poartă, şi vom folosi puterile noastre sporite prin actul înfrăţirii noastre bisericeşti, spre mărirea Lui. Iar mărirea Lui o vom vesti dacă vom împlini voia, care vrea ca oamenii să se iubească unii pe alţii, să muncească şi să se jertfească pentru binele cel de obşte, ca să nu mai fie om dispreţuit şi exploatat, ci toţi să fie fericiţi şi îndestulaţi în această frăţie desăvârşită.

Dumnezeu ne-a redat unitatea bisericească, pentru ca prin ea să întărim unitatea noastră morală în toate şi să facem aici o Ţară mândră şi fericită, un colţ de raiu pământesc.

Dumnezeu să ne ajute. Amin.

7 Noemvrie

Ziua de 7 Noemvrie este sărbătoarea întemeierii celui dintâi Stat socialist. Este ziua biruinţei clasei muncitoare asupra burgheziei, în ţara care suportase secole dearândul opresiunea regimului ţarist şi nu înţelegea să suporte nici apăsarea unui regim burghezo-capitalist.

Consecinţele mondiale ale acestei biruinţe a clasei muncitoare, într'o ţară care reprezintă a şasea parte a lumii, sunt incalculabile. Omenirea trăieşte o prefacere asemănătoare celei de după Revoluţia Franceză din 1789. Atunci regimul feudal a primit o lovitură de moarte, iar prin Marea Revoluţie Socialistă din Octomvrie 1917 sistemul burghezo-capitalist a primit o lovitură asemănătoare. Dar după cum regimul feudal n'a încetat îndată peste tot, ci i-am simţit prezenţa supărătoare până de curând, nici capitalismul nu este înfrânt definitiv.

Spărtura s'a făcut însă şi consecinţele ei se resimt în lumea întreagă, toate ţările fiind pornite pe drumul progresului social în spiritul principiilor Marei Revoluţii Socialiste din Octombrie; principii asemănătoare celor evanghelice. Căci dacă în *Declaraţia Drepturilor Omului* dela 1789 a pătruns textual preceptul evanghelic „ceea ce doriţi să vă facă vouă oamenii faceţi şi voi lor asemenea", apoi în *Constituţia* primului Stat socialist găsim cuvintele sf. ap. Pavel: „Cel ce nu munceşte acela nici să nu mânânce".

Şi, în general, scopurile urmărite de Marea Revoluţie Socialistă din Octomvrie: desfiinţarea exploatării omului de către om, viaţă omenească pentru toţi năpăstuiţii relei organizări sociale actuale, pacea între toate popoarele lumii, progresul ştiinţei, gustarea roadelor culturii de către toată lumea, moralizarea artei, îngrijirea sănătăţii etc., coincid cu principiile moralei creştine.

Privită deci cu ochiu de creştin, Marea Revoluţie din Octomvrie înseamnă un salt înainte pe calea pe care a pornit omenirea prin propoveduirea Evangheliei creştine.

De aceea clerul român are datoria să întâmpine ziua de 7 Noemvrie ca zi de sărbătoare a biruinţei spiritului creştin de dreptate şi pace în organizarea politică, economică şi socială a lumii.

TELEGRAFUL ROMÂN

Reîntregirea Bisericii românești din Ardeal

— Marea Adunare dela Alba-Iulia —

Ziua de 21 Octomvrie 1948 va rămâne în istoria Bisericii românești din Ardeal ca ziua cea mare a încetării desbinării dintre frații de aceeași credință și a regăsirii lor laolaltă în comunitatea de iubire a ortodoxieii

Dumnezeu ne-a rezervat nouă, trăitorilor acestei zile, privilegiul rar de a fi martorii unui astfel de act de adâncă semnificație creștină, când închinătorii aceluiași Dumnezeu al iubirii și înfrățirii între oameni și între popoare trec peste piedecile vremelnice care-i țineau desbinați și-și topesc zgura sufletească într'un elan de creștinească și românească înfrățire și împreună lucrare.

Cine mai crede astăzi că închinătorii lui Hristos de pe toată fața pământului și mai ales cei din granițele diferitelor țări au motive să lărgească și să adâncească spărturile făcute de vremuri și de oameni în trupul cel unic al lui Hristos, Biserica Sa, acela se vădește străin de spiritul Evangheliei creștine și de marile cerințe ale vremii pe care o trăim.

Actul măreț dela 21 Octomvrie 1948 se înscrie pe linia marilor năzuințe ale creștinismului, prin care el a biruit în lume: iubire, pace, înfrățire și împreună lucrare a tuturor celor ce-și revendică pe Hristos ca Stăpân al sufletului lor.

Intr'adevăr, la 21 Octomvrie 1948, atunci când se împlineau tocmai 250 ani dela frângerea unității religioase a Românilor ardeleni, mii și mii de clerici și credincioși greco-catolici, înțelegători ai vremelniciei legămintelor făcute acum un sfert de mileniu, pentru neîmplinite promisiuni de ordin foarte puțin duhovnicesc, s'au adunat la Alba-Iulia — Bălgradul, întâia reședință de scaun a Mitropoliei ortodoxe din Transilvania — rupând odioasele „peceți", care de atâta vreme înstrăinau pe frate de frate, fără vreun real motiv de ordin religios.

Lucrurile s'au petrecut așa:

I

Membrii istoricei Adunări dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, după ce au primit la București, în ziua de 3 Octomvrie 1948, binecuvântarea și frățească îmbrățișare a Întâistătătorilor Bisericii dreptmăritoare, s'au constituit într'un Comitet de inițiativă pentru organizarea revenirii Bisericii greco-catolice la Ortodoxie.

Acest Comitet a lansat un „Apel", prin care toate parohiile revenite la Ortodoxie erau învitate să-și trimită delegații lor la marea Adunare bisericească dela Alba-Iulia, din ziua de 21 Octomvrie 1948, menită „să consfințească în mod solemn reîntregirea Bisericii românești din Ardeal".

Răspunzând la acest „Apel", mii de clerici și credincioși greco-catolici s'au adunat la Alba-Iulia, umplând curtea largă a bisericii, care de acum înainte se va numi *„Catedrala reîntregirii Bisericii ortodoxe din Ardeal"*.

Orașul și curtea Catedralei erau bogat împodobite cu drapele, covoare și lozinci de circumstanță, între care și faimoasele cuvinte ale lui Petru Maior: „Romei, din vreamurile ceale de demult au început a-i răsări coarnele".

La ora 8 dimineața, P. S. Partenie Ciopron, înconjurat de un mare sobor de protopopi greco-catolici și ortodocși, a oficiat în Catedrală sf. Liturghie.

La ora 10 au început în fața Catedralei festivitățile Marei Adunări Bisericești. Corul, condus cu măestrie de d. prof. N. Lungu, a intonat „Imnul Republicii Populare Române" și alte câteva bucăți muzicale religioase, stârnind admirația ascultătorilor.

S'a constituit apoi un Prezidiu al Adunării, în frunte cu P. C. Prot. Traian Belașcu, președinte, și P. C. Prot. Aurel Brumboiu, secretar.

Luând cuvântul, P. C. Prot. Traian Belașcu a rostit o scurtă dar vibrantă cuvântare, în care a lămurit rostul Adunării.

A urmat la cuvânt țăranul Andrei Avram din com. Mălina, județul Alba, care a vorbit în numele poporului credincios revenit la Ortodoxie. După ce a arătat ce pacoste a fost unația pentru poporul român ardelean, țăranul Andrei Avram, întrerupt des de aplauzele și aprobările mulțimii, și-a încheiat cuvântarea cu următoarea declarație:

„In numele tuturor celor prezenți la această măreață sărbătoare, ca delegați ai tuturor fraților noștri de pe întinsul Ardealului, Crișanei, Banatului și Maramureșului,

Declar aci răspicat:

1. Că din clipa de față, noi rupem orice legătură care ne ținea până acum legați de Biserica Romei.

2. Că ne întoarcem la Biserica Ortodoxă, în credința căreia s'a plămădit tot neamul nostru românesc și din care au făcut parte mai înainte cu 250 de ani toți Românii, fără deosebire;

3. Că de acum înainte voim să trăim și să împărtășim laolaltă cu frații noștri ortodocși toate speranțele în mântuirea noastră sufletească, prin Sfânta Biserică Ortodoxă;

4. Și că vom lupta înfrățiți pentru înflorirea scumpei noastre Republici Populare, pentru pace și progres, care sunt atât de scumpe neamului omenesc și atât de bine plăcute lui Dumnezeu.

Așa să ne ajute Dumnezeu".

A vorbit apoi, în numele intelectualilor greco-catolici reveniți la Ortodoxie d. Profesor universitar Dr. Coriolan Tătaru. D-sa a arătat cum istoria celor 250 de ani de așa zisă „Unire" a fost plină de grijile pe care marii cărturari ardeleni, Inocențiu Klein, Samuel Klein, Șincai Petru Maior, etc., le-au avut, „ca nu cumva unirea să însemne tocmai dimpotrivă". Cu bogată documentare istorică, d-sa a arătat apoi cum Românii din Transilvania au izbutit totuși, împotriva celor care îi ațâțau la desbinare, să se simtă aproape unii de alții în momentele importante ale istoriei lor, cum a fost de pildă în timpul revoluției din anul 1848. Chiar și ierarhii dela Sibiu și dela Blaj au fost siliți adesea de popor să stea alături și să apere interesele poporului românesc.

„Cu începere din ziua de astăzi — și-a încheiat d. Prof. Coriolan Tătaru cuvântarea — un nou capitol de viață ni se deschide: acela al consolidării noastre românești, într'una și aceeași credință ortodoxă, în care s'a născut și a crescut întreg neamul românesc, până acum două veacuri și jumătate, când s'a produs ruptura Unirii.

Consolidați într'una și aceeași credință ortodoxă, să ne încordăm puterile cu și mai multă vigoare, pentru efortul comun pe care viitorul ni-l cere pentru ridicarea poporului nostru, pentru refacerea patriei noastre și pentru realizarea tuturor visurilor de mai bine.

Să pregătim pentru urmașii noștri un viitor de oameni liberi, într'o țară liberă, înfloritoare și democrată, Republica Populară Română.

Fiind noi una, și în bună înțelegere cu neamurile cu care un destin comun ne-a legat să trăim laolaltă, vom putea să clădim împreună o țară, mamă bună deopotrivă pentru toți.

Trăiască reîntregirea Bisericii Românești din Ardeal!

Trăiască Republica Populară Română".

Cuvântarea d-lui Prof. Coriolan Tătaru a fost ascultată cu viu interes și cu respectul pe care poporul ardelean îl acordă intelectualilor săi devotați. Apoi P. C. Prot. N. Geangalău a citit „Proclamația" dela Cluj, din 1 Octomvrie 1948, după care părintele Gh. Zagrai a propus Adunării următoarea Moțiune, votată de mulțime prin entusiaste aclamații:

MOȚIUNE:

Astăzi, 21 Octomvrie 1948; — la împlinirea a două veacuri și jumătate de când aci, în Bălgradul românesc, o parte din strămoșii noștri, amăgiți de mincinoasele promisiuni ale tiranicului imperiu habsburgic și de juruințele uneltitoare ale Iezuiților din acea vreme, au frânt unitatea religioasă a Românilor ardeleni, unindu-se cu Roma papală, — noi, cler și popor, reprezentanții tuturor Românilor grecocatolici din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, ne-am întrunit în aceasta dintâi reședință de scaun a Mitropoliei Transilvaniei, spre a consfinți sărbătorește reînchegarea unității spirituale a poporului nostru.

Drept aceea:

Ascultând porunca străbunilor noștri de pe Câmpia Libertății din 1848;

Urmând îndemnul pilduitor și de totdeauna al tuturor bunilor Români;

Mișcați de chemarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului din 3/15 Mai 1948 și de părintescul apel al Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Justinian, în ziua înscăunării Sale ca Patriarh;

Înțelegând semnificația adâncă a „Proclamației" dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, a delegaților celor 430 de clerici greco-catolici, ca și rostul „Apelului" acelorași slujitori din 3 Octomvrie 1948;

Cu conștiința limpede că ne aflăm pe linia marilor noastre răspunderi în fața istoriei, în fața poporului nostru și în fața lui Dumnezeu,

DECLARĂM:

Că rupem pentru totdeauna legăturile noastre, de orice fel, cu Vaticanul și Roma papală.

Că ne încorporăm cu toată ființa noastră în Biserica Ortodoxă Română, de ale cărei învățături de credință și rânduieli canonice înțelegem să ascultăm.

Că ne vom supune, cu fiiască dragoste, tuturor hotărîrilor Sfântului Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române.

De azi înainte toți Românii suntem și vom rămâne pururea UNA în credința dreptmăritoare, UNA în slujirea statornică a poporului nostru și UNA în ascultarea leală a comandamentelor de viață nouă ale scumpei noastre Republici Populare Române.

Mulțumiri sincere aducem Prea Fericitului Patriarh Justinian și membrilor Sfântului Sinod, pentru toată părintească dragoste cu care ne-au îmbrățișat vrerile și doririle noastre curate.

Membrilor Inaltului Prezidiu al Republicii Populare Române și Guvernului Țării, aducem omagiul recunoștinței noastre pentru libertățile asigurate tuturor fiilor poporului, libertăți care au făcut posibilă înfăptuirea reîntregirii Bisericei românești.

Și pentru toate aceste binefaceri, lui Dumnezeu I-aducem „slavă".

II

După votarea „Moțiunii", s'a format o delegație de preoți și protopopi, prezidată de Păr. Prot. Traian Belașcu, care s'a prezentat I. P. S. Patriarh și membrilor Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, rugându-i să primească invitația Marii Adunări de a face parte din Prezidiul ei.

Răspunzând bucuros invitației, I. P. S. Patriarh Justinian și membrii Sf. Sinod au pornit spre Catedrală, într'un măreț cortegiu, în frunte cu opt protopopi și preoți foști greco-catolici.

Solemnitățile s'au desfășurat apoi înlăuntrul Catedralei. I P. S. Patriarh, împreună cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și I. P. S. Vasile Lăzărescu al Banatului, înconjurați de un sobor de protopopi foști greco-catolici, au oficiat un Te-Deum, după care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit frumoasa rugăciune publicată în numărul precedent a „Telegrafului Român".

Apoi, în numele clerului și poporului greco-catolic, Păr. Prot. Traian Belașcu a arătat I. P. S. Patriarh și membrilor Sfântului Sinod voința marei majorități a credincioșilor și preoților uniți de a reveni la Biserica Ortodoxă, dela care strămoșii lor au fost smulși prin momeli și silnicii.

„Durerea sfâșierii unității Bisericii ardelene de acum 250 ani — a spus P. C. Sa între altele — este răsplătită astăzi prin bucuria reîntregirii ei. Urmașul lui Teodosie al Ungro-Vlahiei, I. P. S. Patriarh Justinian, vine astăzi în orașul de reședință a celui din urmă arhipăstor al tuturor românilor din Ardeal, pentru a conduce în incinta Bisericii Ortodoxe pe cei smulși acum două veacuri și jumătate, prin acte de silnicie și făgăduieli nerespectate. Sufletele strămoșilor noștri tresaltă astăzi de bucurie, iar bunul Dumnezeu, care privește din nou înfăptuirea unității noastre spirituale, varsă din cer asupra tuturor binecuvântarea Sa".

Apoi a arătat că actul de reparație istorică, pe care preoții și credincioșii greco-catolici l-au înfăptuit acum, are și o altă semnificație adâncă, anume aceea că Biserica ortodoxă se vădește a fi o Biserică a poporului, legată de nevoile reale ale poporului și deci, a sta departe de ea și a asculta comenzile unei căpetenii din afară, înseamnă a trăda interesele superioare ale poporului însuși.

Incheie, asigurând pe toți cei de față de devotamentul clerului și credincioșilor foști greco-catolici față de Biserica Ortodoxă mamă, ai cărei fii se consideră a fi de acum înainte, de glasul căreia vor asculta și căreia se vor supune cu toată convingerea, ca și cuvântului lui Dumnezeu.

P. C. Prot. A. Brumboiu a dat apoi citire din nou „Moțiunii" votată de Marea Adunare, după care I. P. S. Patriarh Justinian a ținut următoarea cuvântare:

Cuvântarea I. P. S. Patriarh Justinian

Iubiții Mei Fii,

Doriții mei frați de-un neam și de-o credință,

Mărită fie ziua de 3 Brumar din anul una mie nouă sute patruzeci și opt.

In litere de aur înscrisă va fi 'n cronici această zi, în care al luminilor Stăpân ne dete bucuria de veacuri așteptată, să ne vedem cu toții în casa Domnului și s'auzim cuvântul cel dulce al Psaltirii: „Ce bine este ca frații să fie cu toții împreună".

Fraților doriți, când ai voștri soli, la număr de treizeci și șase, urcară dealul vechei mitropolii a Ungro-Vlahiei, adică a Țării Românești, celei vecine cu Ungaria, astăzi al Patriarhiei Române, în acea zi de prăznuire a Sfântului Dionisie cel din Areopag, ucenicul lui Pavel Apostolul înfrățirii neamurilor prin aceeași credință în Mântuitorul Hristos, când urcară dealul zic, ca să vestească ruperea peceților din Octomvrie 1698 și întoarcerea în sânul maicei noastre scutitoare, care este Ortodoxia română, a săltat de bucurie inima noastră și ochii noștri de lacrimi s'au umezit. Bucuria era a revederii de mult așteptate și umezirea era revărsarea acestei bucurii.

Căci prin mine, smeritul păstor al turmei credincioase românești, vă așteptau pe culmea dealului, în fața bisericii Patriarhiei noastre, șiruri de păstori ai Ungro-Vlahiei. Ii văd cu ochii minții și-i simt cu simțul inimii. Vă aștepta bătrânul vlădică Teodosie

ce odihneşte lângă fereastra altarului, unde sfinţi şi sfătui pe tinerelul şi slabul de înger episcop al Ardealului Atanasie Anghel, făcând să i se dăruiască de către Vodă Brâncoveanu odoare şi moşii pentru învăluita-i mitropolie. Vă aştepta mult dăruitul cu sufleteşti daruri Antim din Iviria, al cărui ucenic tipograf Mihai, tipări cărţi româneşti aici în Alba-Iulia, chiar în anul când ai voştri strămoşi se frământau cu uniaţia. Vă aştepta Vlădica Daniil din Aninoasa, ai cărui ochi albaştri privesc şi acum de pe peretele paraclisului Mitropoliei. Se înduioşa la vederea voastră Vlădica Grigorie dela Colţea, cel doritor de cetire la masă din cronici române, unde era cuvânt şi despre Ardeal. Îşi puse palma pleoapă să vă recunoască Dionisie Mitropolitul, care se odihneşte în pământ ardelean la Braşov. Vă privi cu dragoste Nifon Mitropolitul, cunoscător şi ocrotitor de fraţi ardeleni trecuţi la noi.

Aceştia şi atâţia alţi vlădici se bucurară cu bucurie mare împreună cu mine de întoarcerea voastră la sânul Ortodoxiei noastre a tuturor Românilor. Şi bucuria lor crescu până la lacrimi când se încredinţară că despărţirea voastră de 250 ani nu a răcit inimile voastre de dragostea credinţei străbune şi nici nu a făcut să alunece inima voastră spre noime depărtate de vechile şi încercatele învăţături ale Ortodoxiei.

Căci liturghia voastră aceeaşi a rămas ca şi a noastră, aşa cum a tălmăcit-o vestitul Antim Ivireanul. Crezul vostru acelaş este ca şi al nostru, aşa cum din vremile bătrânului Matei Voevod şi mai demult îl rostim în mijlocul bisericii. Cuminecătura voastră — şi ce amintiri ne răscoleşte acest cuvânt creştin strămoşesc din al patrulea veac! — cu acelaş aluat ca a noastră se săvârşeşte. Ale voastre pomeniri pentru răposaţii cei scumpi ca la noi se împart. Floriile voastre ca ale noastre înfloresc. Colindele voastre de Crăciun ca şi ale noastre cântă pe acelaş Prunc mântuitor: „mititel şi 'nfăşeţel, în scutec de bumbăcel", cântă aceeaşi Biserică cu nouă altare unde slujesc nouă preoţi, spun despre acelaş păstor ce'mparte oile lui Dumnezeu.

Şi toate aceste comori sufleteşti ale noastre aceleaşi au rămas la voi ca şi la noi, şi zestre moştenită le avem toţi dela învăţătoarea noastră a tuturor, care a fost şi este Ortodoxia noastră.

Ortodoxia este învăţătura creştină sprijinită pe Sfânta Scriptură şi pe Sfânta Predanie, frământată de Sfinţii Părinţi, dospită în cele şapte soboare a toată lumea şi coaptă în cuptorul înfierbântat al celor opt veacuri creştine dela început. In Ortodoxia răsăriteană zac vistierii nesecate de învăţătură mântuitoare, de credinţă mutătoare de munţi, de nădejde mângâitoare, de dragoste iertătoare a toată greşala şi ajutătoare de orice frate căzut în nevoi ori în păcat.

Ortodoxia a întărit pe creştinii, a încălzit inimile să ridice altare ce uimesc şi azi prin arta lor, a îmblânzit inimi pornite spre ceartă şi braţe ridicate spre lovire.

Ortodoxia caută pacea. Pacea o predică ea tuturor celor ce vin la altarul ei. Pace tuturor cere preotul din uşa altarului. Pentru pacea a toată lumea se roagă diaconul cu orariul ridicat. „Fericiţi sunt făcătorii de pace", spune tare una din fericirile Evangheliei. Doamne, pacea Ta dă-ne-o nouă; revarsă-o în inimile noastre şi în inimile acelor neamuri cari greşit lunecă spre gânduri de noui războaie, aducătoare de prăpăd şi de moarte. Intăreşte Doamne Biserica Ta Ortodoxă care, acolo unde este vie, aduce linişte lumii şi dă omenie neamurilor ce o cinstesc pe ea.

Şi fiind voi, fiii mei iubiţi şi fraţii mei doriţi, ortodocşi în fundul inimilor voastre încărcate de darurile ortodoxe şi întorcându-vă voi acum şi în formă la casa voastră veche ortodoxă, mă duce mintea îndărăt la vechea Mitropolie românească de aici, din Bălgărad, care în apropiere de acest locaş a fost zidită cu biserică, chilii, locuinţă pentru Mitropolit, trapezărie şi celelalte, de mucenicul, al cărui trup în pământul Turdei zace, iar capul în monastirea din Deal se odihneşte; simbol fiind el de unire a neamului românesc întreg şi pildă dându-ne el de puternică credinţă ortodoxă; căci pentru creştinătate s'a luptat, credinţa creştină i-a dat strălucitele biruinţe şi conştiinţa lui tare ortodoxă l-a iuţit să înspăimânte numai cu căutătura-i cruntă pe călugărul care-i aducea propunerea papală de trecere la catolicism şi căruia îi dă răspuns că papa trebue să se întoarcă la Biserica Ortodoxă, care este adevărata Biserică a lui Hristos. Aşa ne spun scrisele-vremii.

Din această mitropolie a lui Mihai Voevod a plecat cuvântul creştin ortodox care a făurit inimile ortodoxe ale strămoşilor voştri şi vi le-a lăsat vouă moştenire ca să ni le aduceţi dar curat nouă celor de azi. De aici a plecat cuvântul de cazanie, poftorind întâi pe Coresie Târgovişteanul şi apoi pe Varlaam Moldoveanul. De aici pleacă scriptura cea nouă a Vlădicăi Ştefan, în care conştiinţa de neam românesc acelaş pretutindenea limpede este arătată. Din tiparniţa de aici, adică din Ţara Românească, numai cărţi româneşti ieşiră la iveală, făuritoare de aceeaşi limbă şi simţire română.

In această mitropolie hălăduiră vlădici români ortodocşi, unii asupriţi de alte confesiuni, dar toţi ţinând la Ortodoxie, până la Atanasie Anghel, cel care pentru făgăduieli pământeşti neîmplinite se lepădă de Mitropolitul său din Bucureşti şi se uni cu Biserica papală, ceeace aduse desbinare între Români şi slăbi puterile lor de luptă.

Dar lăudat fie Domnul, care iată, după 250 de ani, ne aduce mângâierea încetării acestei desbinări. De aceea primim cu bucurie de părinte, doritor de înţelegere deplină între fiii săi, cuvântul cinstitului părinte protopop Belaşcu, al vrednicului ţăran Anghel Avram şi al d-lui Prof. univ. Dr. Coriolan Tătaru, care împuterniciţi fiind de-ai lor cetaşi, fac declaraţie de părăsire a uniaţiei şi de întoarcere la vechea lor Biserică Ortodoxă.

Prin aceste declaraţii de astăzi şi prin cele aduse la Bucureşti în ziua de 3 Octomvrie anul acesta, de către delegaţii celor 430 de preoţi, îndreptăţiţi suntem să socotim anulat actul de unire din anul 1698 dela Alba Iulia şi să deschidem largi porţile lăcaşului nostru ortodox ca să intre toţi fraţii clerici şi mireni, a căror răsleţire nu mai are rost de aci înainte. In acest locaş al nostru, dragoste de frate vor afla toţi cei intraţi, nimeni nu se va simţi străin, căci între fraţi buni de neam şi de credinţă vie, şi sub ochiu ocrotitor de părinte dornic de fii să găseşte. Iar locaşul nostru, prin înmulţirea fiilor drept moştenitori, tot mai mult se va lărgi, tot mai adânc temelii îşi va zidi şi tot mai numeroase candele răspânditoare de lumină se vor aprinde, spre luminarea iubitului nostru popor dreptcredincios şi spre mântuirea sufletelor noastre.

Doamne Dumnezeule, carele ne-ai dat bucuria acestei zile de 21 Octomvrie din anul mântuirii Tale 1948, când se surpă deplin zidul vrajbei între fraţi, după 250 de ani de dăinuire, Ţie umiliţi îţi mulţumim, Treimei Tale celei de-o fiinţă, scutitoarea acestei Biserici, plecaţi ne închinăm şi din inimă Te rugăm: îndreptează şi plineşte lucrul mâinilor noastre, apără Neamul nostru de vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi şi întăreşte Biserica noastră Ortodoxă Română ca să poată aduna la sânul ei pe toţi fii poporului nostru, cărora dăruieşte-le mulţumire pământească şi cerească fericire. Amin.

Şi acum, Cinstiţi părinţi şi iubiţi credincioşi, vom da citire actului încheiat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin care s'a hotărît anularea uniaţiei şi primirea voastră a tuturor la sânul Bisericii Ortodoxe.

I. P. S. Patriarh Justinian şi I. P. S. Mitropolit Nicolae la Doxologia din Catedrală

Act sinodal de anularea uniaţiei

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu însuflarea Sfântului Duh, Treime prea înaltă şi nedespărţită,

Mărire Ţie.

Noi, Justinian, Patriarhul României, împreună cu fraţii Ierarhi Membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, adunatu-ne-am astăzi, Joi 21 Octomvrie din anul mântuirii 1948, în biserica Sfintei Treimi din Alba Iulia, unde a fost vechiul scaun al Mitropoliei române a Bălgradului ardelean, poftiţi fiind de fraţii ardeleni ca să ne încredinţăm de credinţa clericilor şi mirenilor români cari părăsesc uniaţia şi se întorc la Ortodoxie.

Aşa dară, văzând Noi „Proclamaţia" dată la Cluj, în ziua de 1 Octomvrie 1948, de delegaţia celor 430 canonici, protopopi şi preoţi greco-catolici români din Transilvania, prin care au hotărît de bună voia lor, nesiliţi de nimeni, să rupă pentru totdeauna legăturile cu Roma papală, impuse silnic acum 250 ani, şi să se întoarcă la sânul Bisericii Ortodoxe Române,

Am dat urmare actului Sinodului Permanent încheiat în şedinţa din 3 Octomvrie 1948, întărit şi cu iscălitURile delegaţiei greco-catolice venită la Bucureşti, ratificat de Sfântul Sinod plenar în şedinţa dela 18 Octomvrie 1948,

Şi am prea mărit pe Domnul din ceruri că prin voia Sa a încetat ruptura dintre fraţii de acelaşi neam şi s'a refăcut unitatea de credinţă a tuturor Românilor din această de Dumnezeu pazită Ţară.

Cu mare bucurie duhovnicească şi cu aleavă dragoste părintească primim la sânul cald al Bisericii Ortodoxe Române pe toţi fraţii Români siliţi de vitregia vremurilor să se răslăţească de Ortodoxie. Şi socotind noi rupte şi fără putere vechile declaraţii de Uniaţie, împreună cu iscăliturile şi peceţile lor, încredinţăm pe aceşti fii şi fraţi iubiţi că vor afla de acum înainte părintească ocrotire din partea noastră a tuturor. Iar pe ei îi îndemnăm să dea ascultarea cuvenită Sfântului Sinod, precum şi ierarhilor noştri ortodocşi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, pe care să-i cunoască de adevăraţii lor păstori, învăţători şi chivernisitori ai vieţii lor duhovniceşti după cum şi Ierarhii noştri au îndatorirea sfântă să-i păstorească cu dragoste ca pe adevăraţii lor fii sufleteşti.

Iar spre aducere aminte, închinăm acestei zile măreţe din viaţa poporului român această biserică a Sfintei Treimi din Alba Iulia, numind-o de astăzi înainte Catedrala Reîntregirii Bisericii Româneşti din Transilvania, rugându-ne să o aibă în Sfânta sa pază Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

A vorbit apoi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, succesorul vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, cari odinioară aveau sub păstorirea lor toată suflarea românească din Ardeal. Cuvântarea I. P. S. Sale o dăm în prima pagină a acestui număr din „Telegraful Român".

După această cuvântare, P. C. Prot. N. Geangalău a citit următorul impresionant legământ de credinţă ortodoxă al noilor veniţi în sânul Bisericii Ortodoxe.

Legământ
de credinţă faţă de Biserica Ortodoxă

In faţa lui Dumnezeu Atotţiitorul, a întregului popor şi a conştiinţei noastre, — noi, foştii păstori şi fiii duhovniceşti ai Bisericii Române Unite, ne legăm şi ne juruim, azi 21 Octomvrie 1948, aci în cetatea Bălgradului ortodoxiei noastre străbune, să rupem odată pentru totdeauna legăturile noastre cu Roma papală, impuse prin silnicie la 1700.

Ne legăm şi ne juruim, la capătul unui adânc proces de conştiinţă, — ascultând glasul sfătuitor al strămoşilor noştri şi chemarea părintească a Întâistătătorului Bisericii drept măritoare, — să ne întoarcem la Altarul Ortodoxiei străbune, să ne iubim unii pe alţii, ca într'un gând să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

Ne legăm şi ne jurnim, să dăm ascultare întru toate Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi tuturor învăţăturilor de credinţă şi canoanelor Bisericii Răsăritene.

Nu vom pregeta să slujim, cu vreme şi fără vreme, după cuvântul Evangheliei, poporul român şi Republica Populară Română.

Cu toată râvna şi statornicia vom lupta pentru înfăptuirea năzuinţelor generoase ale poporului nostru şi în deosebi — fiind noi următori ai învăţăturii Sfintei Scripturi — pentru pacea a toată lumea şi pentru înfrăţirea tuturor noroadelor pământului.

Cu cugetul împăcat şi mulţumită aducând Celui Atotputernic, facem acest legământ, fiind convinşi că servim şi cauza lui Dumnezeu în lume şi interesele vitale ale poporului nostru drept credincios.

Rugăm Cerul să binecuvinteze fapta noastră şi să ne ocrotească credinţa noastră.

Binecuvântarea Domnului să fie preste noi toţi, cu al Său Dar şi cu a Sa iubire de oameni.

Inainte de a se încheia festivităţile, P. C. Pr. Gh. Vintilescu, dela Sf. Sinod, a anunţat hotărîrea I. P. S. Patriarh Justinian, de a institui o „Cruce comemorativă a

Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române", care va fi distribuită tuturor clericilor greco-catolici reveniţi la Ortodoxie până în ziua de 21 Octomvrie 1948.

Apoi s'a procedat la consacrarea Catedralei ortodoxe dela Alba-Iulia drept „Catedrală a reîntregirii Bisericii româneşti din Ardeal", I. P. S. Patriarh Justinian, stropind-o cu apă sfinţită.

In fine, s'a format un impresionant cortegiu din membrii Sf. Sinod şi toţi clericii prezenţi, ocolindu-se biserica. Pe tot parcursul Inalţii Ierarhi au binecuvântat mulţimile. Cortegiul s'a oprit în faţa bisericii, de unde I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi ceilalţi membri ai Sf. Sinod au continuat să binecuvinteze pe credincioşi

Reveniţi la reşedinţa Catedralei, I.I. P.P. S.S. Mitropoliţi şi P.P. S.S. Episcopi au primit sfinte Antimise pentru toate parohiile şi pentru toţi preoţii reîntorşi la Ortodoxie.

A urmat o agapă frăţească, la care a cuvântat, în numele clerului greco-catolic revenit la Ortodoxie, Pr. Sabin Truţă, care în cuvinte şi imagini alese a exprimat bucuria revenirii la Biserica mamă, după risipirea visului rău al unaţiei.

Un moment deosebit de impresionant a fost acela când I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, sosind cu o mică întârziere la agapă, a fost întâmpinat printr'o spontană izbucnire de aplauze şi prin intonarea imnului „Pre Stăpânul şi Arhiereul nostru".

Corul dlui prof. N. Lungu, admirabil pus la punct şi cu solişti de mare valoare, a executat numeroase bucăţi muzicale religioase şi populare aproape în tot timpul agapei.

*

Aşa au luat sfârşit memorabilele festivităţi bisericeşti dela Alba-Iulia, care au mişcat până la lacrimi şi au umplut de mari nădejdi sufletele acelor multe mii de credincioşi, veniţi din toate regiunile Ardealului la marea sărbătoare a reîntregirii Bisericii româneşti.

Vor trece anii şi Dumnezeul iubirii şi al înfrăţirii oamenilor şi popoarelor va cimenta legătura sufletească a fraţilor desbinaţi atâta amar de vreme pentru interese străine de credinţa şi de nevoile lor.

Şi cu cât va trece vremea, cu atât mai mult ne vor ferici pe noi urmaşii noştri pentru marele privilegiu pe care ni l-a hărăzit Dumnezeu de a fi trăit această zi istorică.

Să rugăm pe Dumnezeu ca să desăvârşească El în toate conştiinţele româneşti unificarea spirituală a tuturor Românilor, atât de necesară prosperităţii sub toate raporturile pentru poporul român.

Să aducă El la înţelegere şi bună voinţă pe aceia dintre fraţii noştri uniţi cari nu izbutesc încă să pătrundă înţelesul înalt al clipei istorice pe care o trăim.

Să mobilizeze El, Dumnezeul iubirii şi al dreptăţii, toate conştiinţele româneşti, pentru marea campanie a înfrăţirii şi dreptăţii sociale ce se desfăşoară astăzi pe întreg cuprinsul Republicii Populare Române.

Aşa să fie!

E. V.

Poşta Redacţiei

Din pricina aglomerării materialului în legătură cu marele eveniment al revenirii fraţilor greco-catolici la Ortodoxie, am întrerupt în ultimele două numere publicarea în continuare a „Foişoarei" şi rubrica „Opera socială a Bisericii". De asemenea avem foarte multe articole, recenzii, poezii etc., care aşteaptă de luni de zile, dar spaţiul limitat al ziarului şi apariţia sa bilunară nu ne îngădue să le tipărim.

Din numeroasele articole apărute în presa românească în legătură cu revenirea la Ortodoxie a fraţilor greco-catolici, remarcăm articolele „Restituire" şi „Acum 250 de ani", din ziarul „Universul" cu data de 21 Oct. 1948, primul semnat de d. prof. Teodor M. Popescu şi al doilea de d. prof. Lazăr Iacob, ambii dela Institutul teologic universitar din Bucureşti, precum şi articolul „Revenirea uniţilor la Ortodoxie", publicat în ziarul „Frontul Plugarilor" cu aceeaşi, dată de către P. C. Prot. Spiridon Cândea, profesor la Institutul teologic universitar din Sibiu.

PRAZNICUL DELA BLAJ

— I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE a slujit prima liturghie ortodoxă în Catedrala mitropolitană din Blaj —

Aspecte:

Blajul, reşedinţa mitropolitană a fraţilor greco-catolici, a oscilat în permanenţă între două tendinţe. Pe deoparte a fost aici un centru de luptă pentru drepturile poporului român de sub stăpânirea austriacă; pe de altă parte a fost centrul desbinării religioase a românilor ardeleni. Şi de obiceiu ierarhia şi unii teologi, crescuţi în spiritul Vaticanului, întreţineau o permanentă agitaţie confesională împotriva Ortodoxiei. Ei erau mai mult papişti decât români. Pe când marii corifei ai Blajului, Samuil Micu Klein, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, erau mai mult români decât catolici. Ei nizuiau spre unificarea sufletească a poporului. De aceea cele două curente erau în conflict ori de câte ori se puneau problemele mari ale naţiei româneşti. Biserica greco-catolică, în frunte cu marii ei bărbaţi, trebuia să fie mereu în poziţie de apărare a specificului ei împotriva tendinţelor catolicizante. Din această pricină ea trăia într'o permanentă criză, mereu ameninţată să-şi piardă independenţa faţă de catolicism. Şi cum faima culturală a Blajului s'a stins odată cu luptătorii dinainte de 1918, după unirea naţională Blajul a rămas un centru pur confesional, cu atitudini accentuat papiste, îndreptându-şi toate forţele numai spre adâncirea prăpastiei artificiale dintre uniţi şi ortodocşi. Din centru al culturii a devenit centru al urii confesionale. Timpul însă a fost prea scurt şi poporul prea ataşat de „legea" străveche, pentru ca această pornire să pătrundă în masse largi şi să prindă rădăcini adânci...

Lupta pentru unificarea religioasă a găsit ierarhia pe vechile ei poziţii ultramontane. Astfel de pe amvonul Catedralei din Blaj, seară de seară, au curs tot felul de calomnii la adresa Ortodoxiei, inducând poporul în eroare. Biserica ortodoxă — susţinea ierarhul unit — nu-l are pe Hristos. A te face ortodox e a te lepăda de Hristos ca Iuda şi a fi condamnat pe vecie. Botezul, Sf. Împărtăşanie şi celelalte sfinte taine, slujite de preoţi ortodocşi, nu sunt valabile. Ba chiar unii ortodocşi n'ar crede nici în Dumnezeu. Poporul era îndemnat să boicoteze tot ce-i ortodox.

Aceasta este atitudinea unui ierarh, care nu înţelege măreţia vremilor de faţă. Cu toate acestea poporul nu s'a lăsat amăgit: el respectă preoţia ortodoxă şi crede în sfintele slujbe ale Ortodoxiei, pe care şi Biserica unită le avea dela Biserica Ortodoxă. Poporul şi-a dat seama că ierarhul vorbeşte cu patimă şi n'are dreptate.

Astfel, cu toată vehemenţa catolică a cuvântătorului, poporul a tras concluziile firesti şi Blajul a revenit la Ortodoxie. Bisericile Blajului sunt ortodoxe: preoţi ortodocşi slujesc în ele şi poporul se închină altarelor strămoşeşti.

Vineri, 29 Octomvrie 1948, a fost preluată şi Catedrala mitropolitană. Iar Duminecă, 31 Octomvrie 1948, Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit *Nicolae* a slujit prima liturghie ortodoxă într'ânsa Sufletul românesc, sufletul ortodox al poporului, direcţia românească a corifeilor de altădată, au biruit fanatismul iezuit şi desbinător al ierarhiei blăjene. Acum suntem iarăşi una, chiar şi în cetatea mitropolitană a greco-catolicismului. Lanţurile străine, ale subjugării papistaşe, au căzut. Sufletul românesc respiră liber, — şi în Blaj — în duhul legii strămoşeşti, care ne îmbrăţişează pe toţi.

I P. S. nostru Mitropolit Nicolae în Blaj

Se cutremură inima poporului de bucurie: urmaşul vlădicilor, cari până la 1700 au păstorit peste întreg Ardealul, vine să-şi ia turma sub oblăduirea iubirii lui părinteşti.

La ora 9 dimineaţa, pe când era anunţată sosirea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, în faţa Catedralei aşteptau un sobor impunător de protopopi, preoţi şi diaconi, în frunte cu Păr. consilier A. Nanu, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare şi mult popor din oraş şi de prin sate. Prefectul judeţului, d. Roman Radu, împreună cu d. deputat Mărgineanu, l-au întâmpinat pe I. P. S. Sa la marginea judeţului. A fost de faţă la toate fetsivităţile şi d. Romulus Zăroni, membru al Prezidiului R. P. R

In faţa Catedralei, primarul Blajului bineventează pe I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, dând expresie bucuriei că de acum înainte cei de un sânge şi de o limbă sunt şi de o singură credinţă. I. P. S. Sa îi răspunde arătând că dorul strămoşilor s'a împlinit şi că unitatea aceasta va însemna un spor de putere spirituală pentru poporul românesc. P. C. Păr. consilier A Nanu prezintă crucea şi Evanghelia. Se face apoi sfinţirea apei, înconjurul Catedralei şi predara cheilor.

Părintele Ioan Cisteian, care este unul din cei 38 delegaţi dela Cluj şi Bucureşti şi care a depus mult entuziasm şi multă trudă în opera revenirii uniţilor la Biserica Ortodoxă Română, predă cheile Catedralei, spunând că acest ultim trofeu din lupta reunirii, cheile, prin care stăpânii de ieri au închis sufletul poporului unit, să fie chei de deschidere a acestui suflet pentru credinţa cea strămoşească.

Lovind cu cheile în uşile catedralei de 3 ori I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, urmat de sobor şi popor, păşeşte în biserica, al cărui altar nu va mai sluji desbinării ci păcii şi iubirii.

Sfânta Liturghie a decurs într'o atmosferă solemnă. Corul Catedralei din Sibiu, condus de d. E. Ciumac, a dat răspunsurile, unificând inimile în valurile melodiilor dreptmăritoare. Apostolul, care s'a citit, spunea tuturor că nu mai e nici elin, nici iudeu, ci toţi sunt una în Iisus Hristos, iar Evanghelia, citită de I. P. S. nostru Mitropolit, a înmiresmat iarăşi sufletele cu rugăciunea lui Iisus către Tatăl, ca „toţi una să fie". In genunchi s'a înălţat rugăciune de mulţumită către Dumnezeul părinţilor noştri, pentrucă poporul acesta este iarăşi în aceeaşi credinţă şi aceeaşi dragoste.

La sfârşitul sf. Liturghii, a vorbit poporului credincios I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, de pe scaunul mitropoliţilor Blajului. Pentru prima dată cuvântul dreptei-credinţe a putut răsuna sub arcadele acestei catedrale. Şi a răsunat senin, înalt, părintesc, duios, plin de dragoste şi de adevăr.

(Cuvântarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae se va publica în numărul viitor).

Poporul întreg a ascultat cu adâncă reculegere cuvintele păstorului său adevărat. Ochii multora erau umeziţi de bucurie. Păstor şi turmă — după atâţia ani — s'au simţit una în credinţa moşilor şi strămoşilor noştri.

Indată a luat cuvântul *Păr. I. Cisteian*, care — dând expresie bucuriei ce o simt preoţii şi credincioşii uniţi reveniţi în Biserica ortodoxă, pentrucă Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae a coborit în mijlocul lor — arată că la 1698 protopopii s'au unit cu condiţia ca „toată legea să stea pe loc". Altfel nici peceţile „unirii" să n'aibă nici o „tărie". Poporul însuşi s'a simţit în aceeaş „lege" strămoşească, având aversiune faţă de „papistaşi". Cum condiţia „unirii" nu s'a ţinut şi ierarhia catolicizantă a căutat să strice legea, acceptând întru totul doctrina romano-catolică şi întroducând în cult obiceiuri streine, nici peceţile actului dela 1698 nu mai aveau nici o putere. De altfel împrejurările din 1698 azi nu mai există. Era deci vreme potrivită ca desbinarea să se stingă şi poporul român să-şi refacă unitatea religioasă şi bisericească. Lucrul acesta nu l-au înţeles ierarhii, crescuţi în spiritul Romei, dar l-au înţeles preoţii răsăriţi din sânul poporului şi poporul însuşi, dornic de unitatea iubirii cea dintru început. Astfel s'a pornit acţiunea de jos în sus şi ea a reuşit împotriva tuturor blestemelor neputincioase ale celor ce n'au înţeles măreţia acestui act epocal. Mişcarea a fost atât de puternică, încât 95% din credincioşii Bisericii greco-catolice au semnat declaraţia de revenire la Biserica Ortodoxă Română. Suntem astfel iarăşi una, ca acum 250 de ani. Această unitate va rămâne ca o piatră de hotar în viaţa poporului român.

Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae, luând din nou cuvântul, mărturiseşte că o viaţă întreagă a dorit şi a luptat ca să vadă realizată unitatea bisericească a românilor ardeleni. Căci „ce este bun şi ce este frumos fără numai a fi fraţii împreună". Dorul acesta s'a împlinit. De acum nu nu vom mai fi desbinaţi, nici nu vor ma fi în satele noastre două bisericuţe şi doi preoţi săraci şi în ceartă unul cu altul. Ci va fi o singură turmă, o singură biserică şi un singur preot, slujind la un singur altar. Să dăm mulţumită lui Dumnezeu că ne-a dăruit această bucurie! Să fim siguri că opera aceasta este spre binele neamului şi de aceea ea va dăinui.

Glasul I. P. S. Sale era glas de mărturisire, care izvorînd din inimă, cutremura inimile credincioşilor.

A urmat stropirea cu apă sfinţită. Stropi de rouă cerească miruiau fruntea fiecărui credincios, care se apropia cu evlavie să sărute crucea şi dreapta Vlădicului.

Agapa frăţească:

După Sf. Liturghie s'a servit masă în sufrageria fostei Academii teologice din Blaj. La masă au luat cuvântul: d. deputat Mărgineanu, Păr. consilier A. Nanu, Păr. Prot. I. Opriş, Păr. Zaharie Henţea, Păr. Stoian, d. Romulus Zăroni, membru al Prezidiului R. P. R., şi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

D. deputat Mărgineanu a spus între altele, că desbinările din trecut, religioase sau naţionale, au avut ca scop exploatarea poporului. Acum ele trebue să dispară. Masele largi ale poporului sunt cu noi: ele vor unitate, pace şi progres. Au mai rămas numai puţini, cari nu înţeleg imperativul vremii. Aceştia sunt bolnavi: suferă de complexul de superioritate. Ei cred că cultura şi civilizaţia e un monopol catolic şi că ortodoxia le e inferioară. „Eu, care am fost greco-catolic, n'am împărtăşit atitudinea aceasta falsă. Căci noi ne dăm seama care sunt factorii ce determină stadiul cultural al unui popor. Să fim însă înţelegători şi faţă de aceştia, cari mai rătăcesc pe alte turea, să căutăm să-i vindecăm de complexul de care suferă, ca să cunoască adevărul. Ei nu ne-au cunoscut. Să le dăm posibilitatea să ne cunoască. De aceea mulţumim I. P. S. Sale pentru cuvintele de mângâiere, de iertare şi îmbărbătare ce le-a rostit şi pentrucă îşi deschide braţele părinteşti să primească pe toţi". Inchină în sănătatea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Cuvântul a fost adesea în mod viu aplaudat.

Păr. consilier A. Nanu arată că bucuria cea mai mare azi este a I. P. S. nostru Mitropolit, pentrucă vede împlinit visul unei vieţi întregi, căruia şi-a dăruit toată fiinţa. In 1920, la instalare, I. P. S. Sa a promis că nu se va odihni până nu va realiza acest dor al strămoşilor noştri. Atunci a fost poreclit din pricina acestei declaraţii, dar acum porecla s'a schimbat în renume. In Senatul ţării a declarat că unaţia e un incident trecător în istoria poporului român, care va fi doar o amintire. Profeţia s'a împlinit astăzi. Păr. cons. A. Nanu încheie cu urarea ca Dumnezeu să-i dea I. P. S. nostru Mitropolit zile cu pace, ca să poată vedea desăvârşirea acestei opere şi roadele bune ale ei.

Păr. Prot. I. Opriş salută prezenţa I. P. S. nostru Mitropolit în mijlocul credincioşilor din Blaj, acum când s'a realizat cel mai mare act din istoria bisericească a neamului în ultimele decenii. Puterea Ortodoxiei constă în faptul că ea e a lui Hristos şi a poporului. Salută de asemenea prezenţa dlui R. Zăroni, membru în Prezidiul R. P. R.

Păr. Zaharie Henţea, care a făcut parte din delegaţia celor 38 dela Cluj şi Bucureşti, e de părere că actul acesta trebuia făcut în 1918. Atunci însă s'ar fi realizat dela vlădică la opincă; iar acum s'a împlinit dela opincă la vlădică, adică de jos în sus. Tocmai de aceea unificarea aceasta se va consolida repede şi va dainui.

D. Romulus Zăroni, membru în Prezidiul R. P. R., luând cuvântul, spune că a luat de mai multe ori contact cu exponenţii instituţiilor din Blaj, izvorîte din trădarea

(Continuare în pag. 6)

CUVÂNTAREA

rostită de I. P. S. Mitropolit NICOLAE la preluarea bisericii brâncoveneşti din Făgăraş

„Iată acum ce este bun sau ce este frumos fără numai a locui fraţii împreună". (Psalm 132, 1).

Prea Cucernici Părinţi şi Iubiţi credincioşi,

Astăzi, s'au împlinit în sufletele noastre şi în sufletul neamului întreg aceste întraripate cuvinte ale Psalmistului.

Astăzi, s'au întors la Biserica strămoşească fiii ei, ai căror înaintaşi, apăsaţi de vitregia vremilor, s'au rupt dela sânul ei.

Astăzi, pe cum piere fumul şi pe cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară toată vrajba şi zavistia pe care duşmanii au semănat-o în mijlocul poporului nostru din Ardeal.

Astăzi, se bucură în ceruri moşii şi strămoşii noştri cari au dorit cu ardoare să vadă această măreaţă clipă.

Astăzi, marele Voevod Constantin Brâncoveanu saltă şi se veseleşte între mucenicii neamului din ceruri, că ctitoria lui s'a întors iarăşi la menirea dreptei credinţe pentru care El a zidit-o.

Astăzi, bunul şi atotmilostivul Dumnezeu îşi revarsă binecuvântările Sale peste întreg *poporul nostru,* una *în credinţa şi în Biserica lui.*

De altfel noi una *am fost în toată bună vremea.*

Unitatea noastră în credinţă s'a închiegat definitiv, pentru întreg poporul român, în sânul Bisericii ortodoxe. Ea l-a născut întru Hristos şi ea l-a povăţuit şi mângâiat dealungul veacurilor. Niciodată acest popor nu s'a arătat nemulţumit cu Biserica sa strămoşească. Dimpotrivă, s'a identificat cu ea într'o atâta măsură încât a acceptat să sufere cu ea şi pentru ea prigoniri amare dela celealalte culte creştine, faţă de cari avea conştiinţa limpede a unei incontestabile superiorităţi prin credinţa sa ortodoxă. S'a simţit superior faţă de „papistaşi" şi tot aşa faţă de „calvini". Actul dela 1700 n'a aparţinut obştei credincioşilor noştri, căci poporul n'a fost deloc întrebat şi în cea mai mare parte n'a avut cunoştinţă de el, iar când l-a cunoscut i s'a împotrivit cu toată dârzenia. Chiar protopopii cari au iscălit cu inima îndoită acel act forţat au ţinut să spună că nu primesc nici o schimbare a legii lor: „Şi aşa ne unim aceşti ce scriem mai sus, cum toată legea noastră *(adecă: doctrina Bisericii),* slujba bisericii, liturghia *(adecă: cultul)* şi posturile *(adecă: practica bisericească)* să stea pe loc, *iară să n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceţi să n'aibă nici o tărie asupra noastră".*

Atunci e locul să ne întrebăm: a rupt unaţia cu Roma unitatea în credinţă a poporului român? Răspundem categoric: Nu! *Căci unitatea în credinţă, în cult şi în practicile bisericeşti a fost atât de consolidată şi intrată în conştiinţa obştească până la 1700, încât a fost pusă ca o condiţie* sine qua non *a actului clandestin pentru popor a unaţiei cu Roma. Poporul care prin amăgiri, înşelăciune, îndeosebi însă prin teroare, prigoane, temniţă a fost trecut la „unire" a continuat să trăiască de atunci şi până astăzi în aceeaşi credinţă şi tradiţie religioasă în care a fost crescut până la 1700 şi în care trăieşte majoritatea covârşitoare a poporului nostru rămasă în Biserica ortodoxă. Vedeţi cum astăzi, întâlnindu-ne cu fraţii preoţi trecuţi dela unaţie la noi, am slujit împreună sfânta liturghie ca şi când am fi slujit totdeauna la acelaş altar. Chiar şi cele 4 puncte pe cari agenţii papalităţii voiau să le impună celor trecuţi la unaţie, au rămas străine de sufletul poporului şi de practica bisericească, la uniţi. Sfânta cuminecătură n'a fost săvârşită de niciun preot unit cu „pâne nedospită" ori cu ostie, ca la papistaşi, ci cu pâne dospită, ca la noi ortodocşii. Adaosul „filioque" în simbolul credinţii n'a fost introdus nici chiar în catedrala din Blaj, cu atât mai puţin în bisericile de la sate. Dar credinţa în aşa numitul purgator? Cunoaşteţi pilda bogatului şi săracului Lazăr din evanghelie, din care se vede credinţa în rai şi în iad, dar nu şi cea în purgator, pe care nu o cunoaşte poporul unit. A mai rămas punctul al 4-lea: Papa dela Roma şi supunerea faţă de el. Dar Papa trăieşte departe de poporul nostru şi nu i-a făcut decât oureri şi supărări destule. Dogma despre papalitate nu există în conştiinţa religioasă a poporului aparţinător bisericii greco-catolice. Ea poate să se găsească în mintea unor agenţi ai papismului, crescuţi în institutele papistaşe şi înstrăinaţi de sufletul neamului. Astfel supunerea faţă de Papa ori unaţia cu Roma nu este altceva decât o* firmă exterioară *aşezată de mâni străine pe peretele bisericii unite. In dosul acestei firme trăieşte şi astăzi ortodoxia dinainte de 1700. Şi atunci crede cineva că această firmă exteterioară poate să fie o pedecă în calea întoarcerii bisericii unite şi a poporului ei la Biserica ortodoxă a neamului, de care numai duşmanii noştri au despărţit-o? Simte poporul aparţinător bisericii unite vreo mustrare de conştiinţă ori vreo greutate în calea întoarcerii sale* acasă? *Niciuna! Pentru că poporul trăeşte şi astăzi în unitatea de credinţă şi de viaţă religioasă, în care a fost crescut de Biserica ortodoxă întreg poporul românesc.*

„Unirea" au introdus-o cu sila Habsburgii şi uneltele papei dela Roma. Habsburgii voiau să-şi alcătuiască în Ardeal un partid politic trecând pe Români la Biserica papistă. Şi mai voiau ca prin această schimbare de lege, cum o plănuiseră ei, să despartă pe Românii din Ardeal de fraţii lor din principatele dunărene, ca să zădărnicească închegarea lor într'un stat mare românesc.[1] *La porunca împăratului din Viena generalul Bucov ne-a distrus sfintele mânăstiri ale noastre, ni s'au răpit bisericile şi s'a purtat în tot decursul veacului al 18-lea, o prigoană ca pe vremea împăraţilor păgâni, împotriva preoţimii şi a poporului din Ardeal, care nu voia odată cu capul să primească „unirea". Aşa s'a întâmplat cazul cu „această sfântă şi dumnezeiască Biserică a Răsăritului", zidită aici în Făgăraş de marele Voevod Constantin Brâncoveanu la anul 1697-1698 pe seama Românilor ortodocşi, căci uniţi atunci încă nu existau. Când a fost înfiinţată de Papa episcopia unită în Făgăraş şi a fost numit ca episcop renegatul Patachi şi era să fie instalat, în Făgăraş nu avea biserică în care să intre. Atunci Papa, printr'o bulă, a declarat biserica lui Brâncoveanu de biserică catedrală a lui Patachi, fără să aibă niciun drept asupra ei şi printr'o volnicie fără pereche a fost răpită în anul 1723 dela ortodocşi. In faţa nedreptăţii şi a presiunii ce se exercită asupra lor, Românii făgărăşeni au declarat, „că mai bine vor ieşi din ţară decât să primească unirea".*[1] *De sigur în această atitudine i-a întărit şi exemplul lui Brâncoveanu, care a preferat să moară împreună cu cei patru fii ai săi, decât să se lapede de credinţa ortodoxă. Preotul Toma al bisericii brâncoveneşti a slujit liturghia, dându-i-se asigurări că vor rămânea netulburaţi în rânduielile bisericeşti, iar Patachi şedea pe un scaun ca un oaspe. Dar dupăce Patachi a fost instalat, Românii s'au văzut înşelaţi. Amărăciunea lor a crescut când li s'a luat cheia bisericii, iar preotul Toma a fost închis în cetatea Făgăraşului. Zadarnică a rămas hotărîrea camerei aulice luată în două rânduri, de a li se retroceda Românilor ortodocşi biserica, cum zadarnică a fost şi intervenţia făcută de două ori de către văduva lui Constantin Brâncoveanu, Maria Doamna, în acelaş sens la Curtea din Viena. Toată Ţara Oltului s'a împotrivit la „unire", cum de altfel n'a fost sat în Ardealul întreg, care să nu-şi fi apărat până la mucenicie credinţa ortodoxă.*

Ca să nu merg mai departe mă opresc în apropiere, la Românii din Copăcel, *cari au declarat: „La porunca guvernului crăesc, cedăm preoţilor uniţi biserica, dar noi cu ei nu vom umbla la biserică, ci să păzească ei pereţii de piatră". Cei din* Bucium, *au spus: „Mai bine ne pustiim şi pribegim decât să ne ţinem preot unit". Ascultaţi acum ce au scris mitropolitului din Carloviţ strămoşii voştri din* Făgăraş: *„Că noi dintru începutul credinţei noastre, cu moşii, cu părinţii noştri, ne-am pomenit întru dreapta dogmă a pravoslavnicei noastre credinţe, a sfintei biserici a Răsăritului, drepţi, neclătiţi, nestrămutaţi ne-am ţinut credinţa noastră şi de acum înainte iar rugăm pe milostivul Dumnezeu ca să ne întărească mintea şi inima şi glesnele picioarelor noastre, ca să nu ne clătim sau să rătăcim din pravoslavnica noastră credinţă, ci cu duhul puterii sale întărindu-ne, neclătiţi să rămânem de supărările celor ce se oştesc asupra turmei sale".*[2]

Şi când aceasta a fost atitudinea sufletească a poporului nostru faţă de unirea cu Roma, mai crede cineva că astăzi acest popor înşelat într'ale credinţei de ucenicii papalităţii, mai poate avea piedeci dogmatice, când vrea să se întoarcă în biserica strămoşească? Mişună şi acum agenţii papismului ca să-l înfrice cu ameninţări de excomunicări şi de afurisanii, dar e trist când crede cineva că prin astfel de mijloace poate să ţină sufletele legate de scaunul papal. Dar slugile papii în toată vremea n'au răspândit decât ură între fiii poporului nostru, aruncând vorbe calomnioase despre biserica noastră ortodoxă.[1]

Mai vârtos ar trebui acum să se gândească cum să scape de anatema pe care Patriarhul Dositeiu al Ierusalimului, *împreună cu mitropolitul* Teodosie Veştemeanul *al Bucureştilor şi cu toţi arhiereii Bisericii răsăritene, o aruncaseră la anul 1702 asupra lui Atanasie Anghel, „mincinosul mitropolit şi vânzător de credinţă şi noul Iuda" şi asupra celor ce i-au urmat. Dacă mai bate în piepturile lor o inimă românească ar trebui să înţeleagă însemnătatea ceasului de faţă şi să se întoarcă la unitatea sufletească a neamului şi la altarul strămoşesc, în turma cea dreptcredincioasă a întregului nostru popor. Astăzi Habsburgii nu mai stau pe tronul lor, căci s'a sfărmat împărăţia lor şi ne-am eliberat din cătuşele ei viclene, făcând unirea cu fraţii noştri de pretutindenea, în statul nostru românesc. Dacă nu s'a făcut şi unitatea bisericească la 1 Decemvrie 1918 la adunarea din Alba-Iulia, iată poporul aparţinător până acum la biserica unită, în frunte cu preoţii săi, a găsit calea cea bună a întoarcerii acasă, sătul de roşcovele papei dela Roma. Poporul a găsit şi de astădată calea mântuirii la altarul sfintei noastre Biserici ortodoxe care are toate mijloacele, lăsate ei de Domnul nostru Iisus Hristos, cum nu le are altă biserică, pentru isbăvirea sufletelor.*

Mare e Dumnezeu — şi ne ajută să vindecăm rana desbinării bisericeşti din mijlocul nostru, ca să fim iarăşi cu toţii una, *cum e voia Mântuitorului nostru Iisus Hristos (Ioan 17, 11). Numai astfel puterile noastre vor spori şi ne vom putea împlini misiunea de creştini.*

Iată astăzi poporul din Făgăraş se întoarce cu biserica lui Brâncoveanu la mama cea bună a întregului popor românesc, care este sfânta noastră Biserică ortodoxă. Se rup în bucăţi peceţile unaţiei. Se întorc fraţii cu bucurie la biserica din care au făcut parte părinţii lor până la anul 1700. Intoarcerea aceasta e de Dumnezeu voită, iar oamenii sunt numai instrumentele prin care se îndeplinesc hotărîrile cereşti. Când au venit în Duminica trecută la Bucureşti cei 38 de preoţi, reprezentând pe cei mai bine de 400 de preoţi uniţi cari au iscălit declaraţia de revenire la ortodoxie, a fremătat de bucurie sufletul capitalei şi toţi au zis: „Doamne, Tu ne-ai dat această bucurie!"

Să lucrăm de azi înainte cu puteri sporite sub povăţuirea şi cu binecuvântările sfintei noastre Biserici străbune, pentru binele iubitului nostru popor, pe care l-a păstrat Dumnezeu aproape două mii de ani, pentru că i-a rezervat un viitor măreţ în planurile Providenţei Sale. Călăuzit de această încredere îmi închei cuvântul meu cu rugăciunea pe care am rostit-o la sf. liturghie: „Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, şi o desăvârşeşte pe ea".

---

[1] Acest gând al lor l-au pus în gura lui Atanasie Anghel, când în jurământul ce i l-au cerut la Viena, l-au făcut să declare că se „lapădă de toată corespundenţia şi dătătura în ştiinţă prin scrisoare şi preteşugul şişmaticilor, a ereticilor şi a Craiului sau Vodii Ţării Munteneşti, nici o carte de acum înainte cu aceia răspuns nu voiu avea şi nici pe Bucureştean mai mult al mieu arhiepiscop şi mitropolit a fi nu-l voiu cunoaşte"...

[1] *Prof. Silviu Dragomir:* Istoria desrobirii religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII. Vol. I. Sibiu 1920, pag. 101,

[2] *Prof S. Dragomir:* op. cit., pag. 177.

[1] Despre ucenicii papismului, iată ce spune unitul *Petru Maior*, care învăţase şi el la Roma şi cunoştea ce este papismul, în *Procanon*, ediţia din Sibiu, la pag. 68—69: „Ba şi acum se află unii şi prin părţile noastre, cari învăţând la Roma theologia socotesc că numai acelea sînt adevărate, carea le-au auzit la Roma şi doar sângele şi l-ar vărsa pentru monarhia Papei. O! de-ar fi apărat Dumnezeu neamul românesc de acest feal de oameni învăţaţi şi theologi! carii numai cu autenţia, cu tiful şi cu vâlfa ce au în haine, şi în locul lăcaşului său vrau să învingă pe toţi, de spun ceva dela Roma să taci, să înlemneşti, să caşti gura. De arăţi din sfinţi Părinţi, din soboare şi din istoria cea veche a Bisericii, asupra poveştilor lor, îndată eşti schismatic şi mai rău de cât ereticii. Trăbue înaintea acestora toţi să plece capetele, să-i cheme Rabi, domnule, Măria Ta, şi alte titluri ce se împotrivesc cinului călugăresc. Şi in acestea lucrând li se pare că atunci ţin mai tare canoanele bisericeşti şi aduc slujbă lui Dumnezeu. O vremi! o obiceaiuri!".

Vorbesc clericii greco-catolici reveniţi la Ortodoxie

Spicuim mai jos din ziare fragmente din însufleţitele mărturisiri ale preoţilor greco-catolici reveniţi la Ortodoxie. Din acestea reiese cu putere spontaneitatea, elanul şi bucuria, cu care întră ei în comunitatea de iubire a Bisericii noastre Ortodoxe Române, spulberându-se calomniile Vaticanului cu privire la pretinse violentări ale conştiinţelor fraţilor noştri greco-catolici.

Astfel, în ziarul „Naţiunea" cu data de 11 Oct. 1948, P. C. Prot. *Traian Belaşcu*, corifeul mişcării de revenire la Ortodoxie, îşi încheie calda sa mărturisire de ataşament la Biserica Ortodoxă română, într'un articol intitulat: „Au căzut peceţile silnice ale Vaticanului", cu cuvintele:

„Scrie în Sf. Carte: „Bine este fraţilor a fi cu toţii împreună". A rămâne mai departe sub tutela Vaticanului, care împotriva principiilor evanghelice s'a angajat în frontul imperialismului agresiv şi aţâţător la noui războaie, ar însemna să dezertăm din rândurile strânse ale poporului nostru, care împreună cu celelalte puteri democratice din lume, luptă cu dârzenie pentru pace, independenţă naţională şi libertate.

Noi, azi, nu mai vrem să primim comenzi dela Roma. Singurele comandamente care vor dirija de acum înainte vrerile noastre, vor fi poruncile de viaţă ale poporului nostru, pe care Dumnezeu ni l-a dat să-l păstorim cu credinţă, loialitate şi devotament.

Infăptuind prin întoarcerea noastră în sânul Bisericii Ortodoxe Române, unitatea spirituală a poporului nostru, suntem încredinţaţi că Patria ne va fi recunoscătoare, iar Mântuitorul, care pe toţi ne vrea să fim una — precum şi El cu Tatăl cel ceresc una sunt — ne va binecuvânta".

*

De asemenea, P. C. Pr. *Ioan Florea*, protopopul greco-catolic al Braşovului, mărturiseşte, într'un articol din ziarul „Universul" cu data de 10 Octomvrie 1948, intitulat „Intoarcerea la casa noastră", şubrezenia uniaţiei şi sinceritatea ataşamentului fraţilor greco-catolici la Biserica Ortodoxă a poporului român:

In vreme ce „prinţii" Bisericilor romano şi greco-catolice duceau o viaţă de huzur, noi preoţii fostei uniaţii, eram încitaţi la ură şi acte de violenţă împotriva preoţilor şi credincioşilor ortodocşi.

Apelul Bisericii Ortodoxe mame a venit la timp. Umiliţi de satrapia Vaticanului, manevrată prin iezuiţi, aşteptam semnul unui diriguitor puternic şi apelul căldurii frăţeşti pentru a ne întoarce acolo de unde au plecat strămoşii noştri, înşelaţi şi batjocoriţi de diplomaţia vieneză...

Ca tot ce e clădit pe nisip, trebuia să se dărâme într'o zi şi această unire. Această zi fericită a fost 1 Octomvrie 1948, când noi, canonici, profesori, protopopi şi preoţi, conştienţi de libertăţile regimului nostru de democraţie populară, rupând înscrisul falsificat la 1700 şi lanţurile opresiunii papale, la chemarea Bisericii Ortodoxe prin glasul autorizat al I. P. S. Patriarh Justinian, ne-am întors in sânul familiei iubirii şi a păcii dintre popoare.

Venirea noastră în mijlocul fraţilor ortodocşi, de care ne-a despărţit o formalitate searbădă, nu trebue văzută ca un simplu act istoric, parafat, fotografiat şi difuzat. Dincolo de cartoanele unor dosare, revenirea noastră dela 1 Oct. 1948 trebue văzută prin prisma unei mărturisiri de credinţă şi ataşament sincer faţă de ceea ce este viabil şi sănătos pentru progresul omenirii şi mai ales pentru propăşirea unităţii şi păcii în noua Republică Populară Română, patria oamenilor muncii, păcii şi bunei convieţuiri între toţi cei ce luptă pentru o viaţă mai bună a întregii omeniri".

*

La fel de frumoasă e mărturisirea P. C. Prot. Gh. Zagrai, publicată în ziarul „Naţiunea" cu data de 16 Oct. 1948, sub titlul: „Să fim una cu poporul" -

„A sta în tabere opuse, ortodocşi şi greco-catolici, fraţi de aceeaşi obârşie şi legaţi prin aceleaşi idealuri, într'o vreme când poporul nostru întreg s'a angajat împreună cu celelalte popoare democratice din lume, în frunte cu Uniunea Sovietică, în marea bătălie a păcii şi a înfrăţirii dintre popoare, ar insemna să ne rupem din comuniunea de destin a neamului nostru şi izolându-ne, să trădăm laş imperativele de viaţă ale poporului nostru.

Noi vrem să fim una cu poporul, cu strădaniile lui, cu munca lui, cu lupta şi devenirile lui, pe cari el şi le făureşte azi sub conducerea oamenilor muncii...

Mulţumitori proniei cereşti şi recunoscători scumpei noastre Republici, pentru această mare bucurie a înfrăţirii tuturor Românilor într'o singură credinţă şi într'o singură Biserică, suntem siguri că ziua de 1 Oct. 1948 va intra în istorie ca o zi de cotitură în viaţa religioasă a poporului nostru"..

*

In aceeaşi zi, 16 Oct. 1948, Pr. V. Pinciu publică în ziarul „Universul" părerile marilor cărturari ardeleni Samuil-Micu, Gh. Şincai şi Petru Maior despre unire, începându-şi articolul cu următoarea mărturisire:

„In sărbătoreasca zi de 1 Oct. 1948, când ne-am adunat la Cluj, spre a înfăptui unitatea spirituală a poporului nostru, sălta tuturor în inimile şi în mintea delegaţilor, cuvântul răscolitor al marelui nostru dascăl Gheorghe Şincai: „Trezeşte-te popor „unit" şi ai minte!"

Noi ne-am trezit, şi minte am avut, când am hotărît să lichidăm definitiv nedreptatea istorică ce s'a făcut poporului român transilvan la 1700 şi să revenim în sânul Bisericii Ortodoxe Române, de care prin datinele străbune, prin credinţa şi prin slujbele noastre nu ne-am despărţit niciodată".

*

O fericită idee a avut P. C. Arhimandrit Valeriu Zaharia, redactorul paginii Bisericii din ziarul „Universul", de a sta de vorbă cu clericii şi credincioşii greco-catolici reveniţi la Ortodoxie, luându-le adică interview-uri. Iată de pildă ce răspunde, printre altele, la întrebările P. C. Sale, („Universul", 21 Oct. 1948), P. C. Pr. Dr. Carol Pop din Satu Mare, unul dintre cei 36 delegaţi care au semnat în Bucureşti la 3 Oct. a. c. actul de reîntoarcere la ortodoxie a uniţilor:

„După călduroasa şi grandioasa primire ce ni s'a făcut la Bucureşti de I. P S. Patriarh Justinian şi de clerul ortodox al Capitalei, întorcându-ne acasă am fost primiţi ca nişte biruitori. Poporul în haine de sărbătoare ne-a întâmpinat la gară cu arcuri de triumf şi cu flori, pentru a saluta cu satisfacţie hotărîrea noastră, a celor 423 de preoţi, cari la Cluj la 1 Oct. a. c. am hotărît reîntoarcerea la Biserica ortodoxă română. De altfel poporul totdeauna a suspinat după unitatea de credinţă şi el nu face nicio deosebire între preotul unit şi cel ortodox, fiecare apelând la serviciile preotului care îi era mai la îndemână.

Atât de mare este pornirea poporului pentru întoarcerea la Biserica ortodoxă română încât au trecut la ortodoxie chiar 2 comune romano-catolice, încât preoţii acestora s'au trezit complectamente lipsiţi de credincioşi. Din toată preoţimea din jud. Satu-Mare numai 6 preoţi n'au semnat adeziunile de reîntoarcerea la biserica strămoşească, nefiind în parohii, dar adeziunea poporului este totală şi necondiţionată.

Ca să vă puteţi da seama de seriozitatea şi adâncimea mişcării populare de întoarcere este destul să vă spunem că toate comitetele de iniţiativă sunt alcătuite numai din intelectuali şi ţărani greco-catolici. Un mare aport la munca aceasta ne-a fost adus de studenţii şi absolvenţii Academiilor teologice greco-catolice. Insuşi fostul secretar al Episcopiei greco-catolice din Baia Mare — dl Nistor — este unul din cei mai sârguitori pentru aducerea la îndeplinire a ultimelor forme pentru consfinţirea reîntregirii credinţei"...

*

In fine, iată şi cuvintele cu care îşi încheie mărturisirea P. C. Prot. Sabin Truţa din Huedin, publicată în ziarul „Universul" cu data de 25 Octomvrie 1948:

„Slăvit să fie Domnul pentru ajutorul ce ne-a dat. Binecuvântată să fie ziua aceasta în care s'au rupt legăturile cu Vaticanul, vrăjmaşul poporului nostru. Noi preoţii cu crucea în frunte alături de poporul truditor ce luptă din răsputeri să-şi croiască o soartă mai bună pentru toţi cei ce muncesc, facem jurământ să închinăm întreaga noastră viaţă muncind din răsputeri pentru desăvârşita îndeplinire a tuturor idealurilor poporului şi pentru întărirea R. P. R.

Foştilor noştri stăpâni din Roma şi de pretutindeni le spunem că nu ne sperie blestemele şi afurisirile lor, pentrucă aceea ce înfăptuim azi noi la Alba-Iulia este din voinţa poporului şi a asculta de aceasta este a asculta de voinţa lui Dumnezeu".

Concluzia acestor mărturisiri clare şi pline de însufleţire se impune dela sine. Am dori să se impună şi celor care cred că nu este bine ca fraţii să fie împreună.

T. R.

Propunerile sovietice, care tindeau la menţinerea păcii şi securităţii, au fost respinse de majoritatea aservită intereselor americane în subcomitetul Nr. 2 al Comitetului politic al Adunării generale a O. N. U.-lui.

Un popas

La înapoierea dela Alba Iulia, în istorica zi de 21 Octomvrie 1948, delegaţia judeţului Făgăraş s'a oprit la Sibiu, cetatea ortodoxiei din Ardeal, şi a sărbătorit la restaurantul „1 Mai" pe P. C. Prot. Aurel Brumboiu, promotorul revenirii la Biserica ortodoxă a credincioşilor greco-catolici din jud. Făgăraş.

La această frumoasă şi cordială agapă au luat parte 12 preoţi, intelectuali şi plugari din oraşul şi jud. Făgăraş. Intr'o atmosferă caldă şi frăţească, a luat cuvântul părintele Cocan, care a spus între altele:

„In această zi de mare bucurie a neamului românesc — ziua în care dihonia confesională dintre fraţii de acelaşi sânge a pierit ca fumul şi s'a topit ca ceara de faţa focului — noi, preoţimea din jud. Făgăraş, vă asigurăm Cucernice Părinte Protopop de tot devotamentul şi colaborarea noastră, spre mărirea lui Dumnezeu şi fericirea neamului nostru.

Cei de ieri nu au socotit „piatra cea din capul unghiului", dar ne bucurăm că a socotit-o I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, apreciindu-vă ca promotorul reîntregirii sufleteşti în judeţul noştru şi ca drept răsplată v'a distins cu titlul de protopop, încingându-vă mijlocul cu brâu roşu.

Bunul Dumnezeu să vă ajute, ca să ne puteţi povăţui spre limanul fericirii".

A mai vorbit Păr. Stoian, care între altele a spus: „Ne-am oprit aici, în inima ortodoxiei, ca să sărbătorim pe Păr. Protopop Brumboiu, care a luat locul Păr. Toma, martirul dela 1700 din Făgăraş".

Domnii Balcăceanu şi Grecu din Făgăraş au scos în relief munca depusă de Păr. Protopop în vederea reîntregirii spirituale şi-l asigură, ca membri în comitetul parohial, că vor fi cu trup şi suflet alături de Sf. Sa la desăvârşirea acestui act istoric.

Nu se lasă mai pe jos nici cantorul din com. Râuşor, care în numele credincioşilor mulţumeşte fostului lor păstor şi actual Protopop pentru dragostea de părinte ce le-a arătat în tot timpul păstoririi Sf. Sale.

Tuturora le-a mulţumit Sf. Sa Păr. Protopop, zicând: „La Alba-Iulia aţi luat parte 12 preoţi — numărul apostolilor — cu ocaziunea sfântă a consfinţirii actului reîntoarcerii noastre la Biserica strămoşească. Acest act va trece în istorie ca o revoluţie a preoţimii unite. Am pornit de jos în sus — ca în toate ţările cu democraţie populară — şi am dat Bisericii ortodoxe cadre nouă, care împreună cu cadrele vechi, vor duce Biserica la culmi neînchipuite. In această revoluţie s'au dat lupte grele, căci a fost greu de rupt ţelina acestui ogor şi încă mai sunt multe de dat. Vă rog ca şi de aici înainte să mă urmaţi în luptă spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea Bisericii şi binele acestui neam. Vă mulţumesc pentru dragostea şi devotamentul ce-mi arătaţi şi vă promit că „tuturor toate mă voiu face". Agapa a luat sfârşit într'o atmosferă de alese bucurii spirituale, iar participanţii, sburând apoi cu maşina pe frumoasa „Ţară a Oltului", priveau milioanele de stele cu care era acoperit cerul şi ascultau glasul lăuntric care striga;

„Christus vincit, Christus imperat".

V. M.

Dela Administraţia Telegrafului Român

Publicăm, în continuare, lista parohiilor care şi-au plătit abonamentul pe anii 1947 şi 1948 în ultimele două săptămâni:

Intorsura-Buzăului, Băcia, Târnăveni, Adămuş, Dupăpiatră-Valea-Porcurea, Dupăpiatră-sat, Trestia, Voivodenii-mari, Voivodenii-mici, Sâmbăta de sus-Apuseană, Braşov I. M. S., Zagăr, Purcăreni, Zlagna-Agnita, Banpotoc.

Mulţumim călduros P. C. Parohi respectivi şi nădăjduim că pilda acestora va fi urmată de toate parohiile şi abonaţii **Telegrafului Român.** Altfel, ne vom vedea siliţi să trimitem ziarul cu ramburs, în primul rând pentru abonamentul pe 1947, încărcând astfel plata abonamentului cu cheltuielile de ramburs.

Praznicul dela Alba-Iulia

(Urmare din pag. 4)

religioasă dela 1698. A găsit însă întotdeauna o atitudine ostilă, neconformă cu spiritul lui Hristos. Hristos vrea unirea tuturor prin iubire. Ei însă făceau cauză comună cu vrăjmaşii poporului. „Le-am spus — zice d. R. Zăroni — că evoluţia îşi va urma cursul cu toată opoziţia lor, că realităţile nu sunt visuri şi visurile lor nu sunt realităţi. Am amintit cuvântul lui Galilei: „Totuşi se mişcă", fie că vreau, fie că nu vreau. S'au încăpăţânat şi au rezistat. Totuşi noi nu suntem împotriva oamenilor, ci împotriva concepţiilor lor greşite. De aceea căutăm prin lămurire, să-i convertim la realitate. Şi o spun cu toată hotărîrea: unificarea bisericească se va desăvârşi şi peste voia lor. Ea e o reparaţie istorică inevitabilă. Ea va întări unitatea poporului. Noi suntem cu poporul şi unificarea e dorinţa poporului. Felicit conducătorii Bisericii că au ascultat glasul poporului!" (Aplauze prelungite).

Păr. Oct. Stoian aduce salutul Făgăraşului revenit la Biserica strămoşească.

I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae face otpustul praznicului: „In programul meu am cuprins dela început şi acest punct: reunirea Bisericilor. O viaţă întreagă am ţinut sus acest steag şi în faţa celor ce-l aprobau şi în faţa celor ce se fereau de el. L-am afirmat pe toate tribunele vremii. Am spus că uniaţia e un episod trecător în viaţa poporului român. Profeţia s'a împlinit. Mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a hărăzit marea bucurie de-a sluji prima Liturghie ortodoxă în Catedrala Blajului. Prin aceasta socotesc episodul închis. „Ţineţi cu poporul, ca să nu rătăciţi", a zis S. Bărnuţiu. Regretăm că acest imperativ n'a fost înţeles de conducătorii dela Blaj. Noi însă aducem aici chemarea iubirii. Cucernici Părinţi, duceţi apelul la dragoste între fraţi în toate satele şi în scurtă vreme unitatea noastră va fi consolidată. La Bucureşti cineva îmi aducea elogii că o viaţă întreagă am luptat pentru aceasta. Am răspuns că Preafericitul Patriarh Justinian merită mai multe laude, că numai în câteva luni dela instalare a şi realizat-o. Slavă se cuvine lui Dumnezeu, care ne-a binecuvântat cu aşa mari daruri!"

Din mijlocul bucuriei frăţeşti se expediază o telegramă de omagiu I. P. S. Patriarh Justinian.

Aşa s'a încheiat praznicul Ortodoxie la Blaj. A fost un praznic al bucuriei, al păcii şi al iubirii frăţeşti. Ecourile lui vor dăinui multă vreme în sufletele celor ce au participat şi se vor răspândi pe întinderi largi.

Bolta de lumină a Ortodoxiei cuprinde astăzi sufletul reîntregit al poporului român.

N. şi L.

Răspunsul Guvernului R. P. R.

la nota Nunţiaturii papale din Bucureşti

Ca urmare a unei note a Nunţiaturii Papale din Bucureşti, în legătură cu întoarcerea la Biserica Ortodoxă a fraţilor greco-catolici, Guvernul român a răspuns prin următoarea notă:

1. Guvernul român respinge categoric protestul Nunţiaturii Apostolice împotriva revenirii la ritul ortodox a populaţiei greco-catolice din Ardeal, protest care înseamnă un amestec în chestiunile interne ale Republicii Populare Române şi o încercare de a ataca libertatea credinţei. Statul român suveran nu acceptă nici o ştirbire a independenţei sale naţionale şi deci nu poate îngădui intervenţii străine în vederea limitării unui drept pe care Constituţia ţării îl consfinţeşte, cum este libertatea cultelor religioase.

2. Guvernul român respinge calomniile evidente cuprinse în Nota amintită privitoare la pretinsul amestec al autorităţilor române în mişcarea de reintegrare a credincioşilor de rit greco-catolic în Biserica ortodoxă. Aceste afirmaţii sunt o nouă dovadă a atitudinii duşmănoase pe care Nunţiatura Apostolică o adoptă sistematic faţă de Republica Populară Română, faţă de reformele şi realizările sale democratice.

3. Calomniile şi invenţiile absurde folosite în această Notă nu pot distrage atenţia opiniei publice dela motivele reale şi adânci ale reîntoarcerii populaţiei greco-catolice la vechea ei credinţă. Mişcarea care se înfăptueşte acum reprezintă concluzia unui proces istoric început chiar în momentul în care o parte a preoţimii şi ţărănimii române din Ardeal a fost silită să abzică dela credinţa ei. Nici presiunea morală, nici întemniţările, nici torturile inchizitoriale, nici uciderile nu au putut înnăbuşi revoltele populare, care se împotriveau manevrelor Habsburgilor, unelte ale Vaticanului, dornici să consolideze prin asuprirea religioasă exploatarea cruntă a iobăgiei ardelene. Ion Circa, Nicolae Oprea, Molnar, Sofronie, Ion Avramovici, Călugărul Visarion, sunt numai câţiva din sutele de ţărani şi preoţi, care dealungul anilor, pentrucă cereau înapoierea la ortodoxie, au fost arestaţi, schingiuiţi şi omoriţi din ordinul şefilor Bisericii catolice care azi protestează împotriva dreptului de a reveni la vechea credinţă. Iar barbaria şi fanatismul au fost împinse atât de departe încât armata imperială austriacă a ars şi dărâmat peste o sută de mânăstiri ortodoxe

Lupta împotriva opresiunii catolice nu s'a sfârşit odată cu secolul al XVIII-lea. Chiar adunarea populară din 1848 de pe Câmpia Libertăţii dela Blaj afirmă în punctul al II-lea al proclamaţiei adoptate atunci, că „Naţiunea română pretinde ca Biserica română să fie şi să rămână liberă şi independentă de orice altă Biserică" şi cere „restabilirea Mitropoliei Româno-ortodoxe şi a Sinodului General anual după vechiul drept".

Este deci firesc că acum, în condiţiunile libertăţilor depline acordate de regimul de democraţie populară, urmaşii celor care au avut de suferit timp de două secole şi jumătate din partea Bisericii catolice şi a impilatorilor aliaţi cu ea, se reîntorc la vechea lor credinţă. Este însă mai greu de înţeles cum pot vorbi despre libertatea religioasă tocmai reprezentanţii Bisericii romano-catolice, care păstrează şi astăzi în jurământul episcopilor ei obligaţia de a combate din toate puterile şi nimici pe necatolici.

4. Nunţiatura Apostolică, nefiind decât reprezentanţa diplomatică a Cetăţii Vaticanului, nu-şi poate aroga calitatea de a vorbi „în numele întregii lumi creştine", aşa cum face în nota sus menţionată.

5. Guvernul român denunţă în acelaş timp şantajul încercat prin ameninţarea că pretinsa violare a libertăţilor religioase din Republica Populară Română „va alarma în curând opinia publică mondială". Acesta este pe linia campaniilor duse de cercurile imperialiste şi agenţii lor împotriva înfăptuirilor democratice din Republica Populară Română.

6. In concluzie, Guvernul Republicii Populare Române respinge în modul cel mai hotărît Nota Nunţiaturii Apostolice, atât în fond, cât şi în formă, considerând-o drept un act provocator împotriva Statului şi poporului român.

Trecerea dela un cult la altul

— Legi şi deciziuni —

Pentru rezolvarea problemelor ridicate de revenirea credincioşilor greco-catolici la Biserica Ortodoxă Română, publicăm aici art. 37 din Decretul Nr. 117 pentru regimul general al Cultelor religioase (M. Of. din 4 August a. c.) şi Deciziunea Ministerului Cultelor Nr. 39.380 din 15 Oct. a. c. (M. Of. din 18 Oct. a. c.). Legea Cultelor arată cum se face împărţirea patrimoniului cultului părăsit după proporţia credincioşilor trecuţi. Deciziunea Ministerului precizează că în stabilirea proporţionalităţii se au în vedere numai capii de familie. Sunt lămuriri necesare pentru a se proceda legal în toate cazurile ce se ivesc.

Art. 37 din Legea Cultelor:

Dacă cel puţin 10% din numărul credincioşilor comunităţii locale a unui cult trec la alt cult, comunitatea locală a cultului părăsit pierde de drept o parte din patrimoniul său, proporţională cu numărul credincioşilor cari au părăsit-o şi această parte se strămută tot de drept în patrimoniul comunităţii locale a cultului adoptat de nouii credincioşi.

Dacă cei care părăsesc comunitatea locală alcătuesc majoritatea, biserica (locaşul de închinăciune, casa de rugăciuni), cum şi edificiile anexe, aparţin de drept comunităţii locale a cultului nou adoptat, cealaltă avere cuvenindu-se celor două comunităţi locale în proporţia arătată la alineatul precedent.

Dacă cei trecuţi dela un cult la altul reprezintă cel puţin 75% din numărul credincioşilor comunităţii locale a cultului părăsit, întreaga avere se strămută de drept în patrimoniul comunităţii locale a cultului adoptat, cu drept de despăgubire pentru comunitatea locală părăsită, proporţional cu numărul celor rămaşi, fără a se socoti biserica (locaşul de închinăciune, casa de rugăciuni) şi edificiile anexe; această despăgubire va fi plătită în termen de cel mult 3 ani dela stabilirea ei.

Cazurile prevăzute în acest articol vor fi constatate şi soluţionate de judecătoria populară a locului.

Deciziunea Ministerului Cultelor:

Noi, ministrul cultelor, având în vedere referatul contenciosului Nr. 1316 din 1948; având în vedere că pentru înfiinţări de parohii, majoritatea cultelor ţin seama de numărul capilor de familie; văzând articolul 37 din decretul Nr. 177 din 1948 pentru regimul general al cultelor religioase; în baza art. 7 din decretul-lege Nr. 178 din 1948, pentru organizarea Ministerului Cultelor,

Decidem:

Art. 1. In toate cazurile de treceri dela un cult la altul, când aceste treceri se produc în grupe, pentru stabilirea proporţionalităţii între credincioşii trecuţi şi cei rămaşi, se va ţine seama numai de numărul capilor de familie.

Art. 2. D-nii directori ai direcţiunilor I şi II din ministrer sunt însărcinaţi cu aducerea la îndeplinire a deciziunii de faţă.

Dată la 15 Octomvrie 1948.

Ministru, **Stanciu Stoian**

VITRINA CĂRŢII

† Nicolae, Mitropolitul Ardealului, **Se rup peceţile** — Cuvântare — Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1948, 15 p

Broşura aceasta, cu mult gust şi pricepere tipărită, cuprinde cuvântarea rostită de I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*, în ziua de Duminecă 3 Octomvrie 1948, în memorabila şedinţă a Sf. Sinod, în care au fost primiţi cei 36 delegaţi ai Congresului dela Cluj din 1 Octomvrie 1948, ca purtători de cuvânt ai celor 423 protopopi, profesori şi preoţi greco-catolici, hotărîţi să rupă legăturile cu Vaticanul şi să revină la Biserica mamă-Ortodoxă.

Cuvântarea aceasta este de fapt o improvizaţie, în care Inaltul nostru Ierarh a pus strânsa argumentare şi limpeziunea care-l caracterizează în tot ce spune şi scrie, dar cuvintele îi sunt străbătute în acelaşi timp de căldura bucuriei sufletului de Părinte care-şi vede realizat un vechiu şi îndelung mângâiat vis: întoarcerea acasă a fiilor sufleteşti răsleţiţi.

Cititorii „Telegrafului Român" au sorbit cuvintele şi gândurile alese ale acestei prea frumoase cuvântări din numărul precedent al publicaţiei noastre. E bine tot şi să-şi procure şi în broşură acest preţios document al unei înalte trăiri duhovniceşti şi să-l difuzeze în cercuri cât mai largi.

*

D. V. Sădeanu: **21 Octomvrie 1948, Ziua reîntregirii Bisericii româneşti din Ardeal. Adunarea bisericească dela Alba-Iulia.** Bucureşti, Tipografia Cărţilor Bisericeşti, 1948, 44 p.

Cu o repeziciune care constitue un adevărat record, broşura aceasta a apărut numai la două zile după măreţele festivităţi bisericeşti de la Alba-Iulia, din ziua de 21 Octomvrie 1948. Ea cuprinde un larg şi inimos reportaj al Marii Adunări Bisericeşti şi al solemnităţii religioase prin care s'a consfinţit reîntregirea Bisericii româneşti din Ardeal

Sunt redate în această broşură în întregime atât cuvântările şi Moţiunea votată în Marea Adunare Bisericească ţinută de protopopii, preoţii şi credincioşii greco-catolici în faţa „Catedralei reîntregirii Bisericii ortodoxe din Ardeal", cât şi cuvântările rostite şi documentele citite în cadrul solemnităţii ce s'a desfăşurat apoi în incinta Catedralei.

Numeroase clişee ilustrează principalele momente ale festivităţilor prin care, „după două veacuri şi jumătate de nedreaptă şi nedorită desbinare, fraţii de aceeaşi obârşie şi cu aceleaşi chemări istorice se regăsesc sub bolta aceleiaşi credinţe străbune a Bisericii Ortodoxe, trăgând definitiv cortina p este capitolul neguros al actului din1700"

Felicităm pe autor pentru promptitudinea şi însufleţirea cu care a publicat această broşură, vrednică să intre cât mai degrabă în mâna tuturor credincioşilor Bisericii româneşti reîntregite.

*

Al. Cerna-Rădulescu: **Spionaj şi trădare în umbra crucii. Politica antinaţională a Vaticanului.** Bucureşti, Tipogr. Cărţilor Bisericeşti, 1948, 96 p.

Această carte, apărută la timpul cel mai potrivit, are în fruntea sa o *„Binecuvântare"* a I. P. S. Patriarh Justinian şi, *„In loc de Prefaţă"*, un mic studiu al dlui Profesor Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor.

Aceste două înalte recomandări, care cinstesc pe autor, trec dincolo de cele câteva cuvinte omagiale ce se pun de obiceiu n fruntea cărţilor; ele pătrund în miezul problemei, contribuind în mod efectiv — în deosebi studiul dlui Ministru Stanciu Stoian — la clarificarea chestiunilor discutate în cartea însăşi.

Recomandările dela început şi cuprinsul cărţii se referă în deosebi la nefericitul Concordat încheiat de Statul român cu Vaticanul, acum douăzeci de ani, în dauna intereselor superioare ale Statului şi ale Bisericii Ortodoxe Române.

Lipsit de bază constituţională şi anticonstituţional, Concordatul român cu Vaticanul a fost încheiat de păturile noastre conducătoare din acea vreme pentru meschine socoteli economico-bancare Actualul Guvern român, care „reprezintă într'adevăr poporul român" cum se exprima I. P. S. Patriarh Justinian, a denunţat Concordatul, punând capăt primejdioasei acţiuni a Vaticanului în cuprinsul Republicii Populare Române.

Cartea dlui Al. Cernea-Rădulescu desvălue, cu o rară agerime gazetărească, politica necreştinească şi antinaţională desfăşurată de Vatican la noi în ţară, în deosebi la adăpostul Concordatului, justificând opinia populară după care „dela Papa, nimica bun pentru popor nu vine".

Formată dintr'o serie de articole apărute în ziarul „Universul" cu prilejul denunţării Concordatului român cu Vaticanul şi completată cu noui capitole referitoare la nefasta imixtiune a Vaticanului în problemele vitale ale Statului şi poporului român, lucrarea dlui Al. Cerna-Rădulescu impresionează prin bogăţia informaţiei şi prin nervul gazetăresc cu care este scrisă.

O „Scurtă notă bibliografică", pusă la sfârşitul cărţii, face bune servicii celor care ar dori să pătrundă mai adânc în politica de „spionaj şi trădare", pe care Vaticanul a exercitat o până acum în ţara noastră „în umbra crucii".

Recomandăm şi această carte unei largi difuzări.

E. V.

Note bibliografice

„Biserica Ortodoxă Română", revista Sfântului Sinod, pe Mai—August 1948, este închinată Inalt Prea Sfinţitului Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Colaborează: Gala Galaction, Pr. N. M. Popescu, Diac Gh. I. Moisescu, Prof. T. M. Popescu, Pr. Gr. Cristescu, Prof. N. Chiţescu, Pr. I. G. Coman, Prof. I. Moisescu, T. N. Manolache. Vom reveni pe larg în numărul viitor.

Se întorc fraţii „acasă"

Mişcătoarea festivitate din Slimnic

Duminecă 24 Oct. a. c., obştea românească din comuna *Slimnic* (jud. Sibiu) a trăit o zi de neuitat. Românii uniţi s'au întors sărbătoreşte la sf. Biserică ortodoxă.

Pe vremea Utreniei, în dangătul clopotelor ambelor biserici româneşti, cu praporii şi cu preotul Ioan Moldovan în frunte, credincioşii foşti uniţi cu Roma s'au îndreptat spre biserica ortodoxă. In tinda bisericii au fost întâmpinaţi cu sfânta Evanghelie de către păr. prot. Dr. Grigorie T. Marcu, delegatul Arhiepiscopiei noastre, şi de parohul ortodox al locului, păr. Pavel Alisie, cari e-au adresat creştinescul salut: „Hristos în mijlocul nostru!" După ce s'au îmbrăţişat frăţeşte, au făcut împreună procesiunea de înconjurare a bisericii şi au săvârşit sf. Liturghie, în biserica arhiplină de norod.

A luat cuvântul, după Liturghie, păr. Ioan Moldovan, care a arătat că credincioşii foşti uniţi din Slimnic s'au întors de fapt la sânul bisericii străbune încă din 1946, mărturie despre aceasta fiind buna înţelegere ce a domnit statornic între cei doi preoţ români de când a venit Sf. Sa la cârma parohiei foste unită. Sf. Sa a îndemnat pe credincioşi să se supună întru toate dispoziţiunilor pe cari le dă I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

A vorbit apoi păr. prot. Dr. Grigorie T. Marcu, care într'o avântată cuvântare a arătat că toate piedecile care stăteau în calea refacerii unităţii noastre bisericeşti, au fost înlăturate.

Parohul locului, păr. Pavel Alisie, cu emoţia păstorului bun care s'a învrednicit să vadă această zi, a asigurat pe fraţii foşti uniţi că ei nu au venit în loc străin, ci în casa Domnului, care este de veacuri şi lăcaşul lor de închinăciune.

Festivitatea s'a încheiat cu o masă frăţească, în cursul căreia vorbitorii — preoţi şi mireni — au toastat pentru Republica noastră Populară Română, pentru Guvern, pentru I. P. S. Lor Patriarhul Justinian şi Mitropolitul Nicolae al Ardealului, şi pentru poporul din Slimnic, care a dat o atât de grăitoare pildă de solidaritate.

Participant

Al doilea Congres General A. R. L. U. S. s'a ţinut la Bucureşti între 29-31 Oct. a. c. Au participat delegaţi ai tuturor filialelor A. R. L. U. S. din ţară, precum şi delegaţi ai Asociaţiilor similare din străinătate. A. R. L. U. S.-ul numără astăzi 1.520.000 membri şi reprezintă o adevărată forţă pusă în slujba prieteniei popoarelor iubitoare de pace, în frunte cu U. R. S. S.

Vizitaţiuni canonice

I. P. S. nostru Mitropolit NICOLAE a luat parte la conferinţa pastorală a protopopiatului Braşov în ziua de 4 Noemvrie a. c. şi la conferinţa pastorală din Gheorgheni, judeţul Ciuc. In numărul viitor vom publica dările de seamă respective.

Deslegări arhiereşti

date credincioşilor greco-catolici reveniţi la Ortodoxie

JUSTINIAN

Din mila lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Locţiitor al Scaunului din Cesareea Capadochiei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române şi Preşedinte al sfântului Sinod.

Vouă tuturor protopopilor, preoţilor şi credincioşilor români din Transilvania, care aţi ţinut până acum de Biserica Uniată,

Har şi pace dela Dumnezeu, Părintele Luminilor, iar dela Noi dragoste părintească şi binecuvântare patriarhicească.

Văzut-am noi şi am primit cu mare bucurie hotărîrea voastră de întoarcere la sânul Bisericii ortodoxe, dela care v'a desprins vitregia vremurilor şi duhul cel străin de inimile şi de cugetele voastre. Şi ne-am adus aminte de sfaturile şi îndemnurile pe care înaintaşul Nostru în Scaun, Vlădica Teodosie, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, şi Prea Fericiţii Patriarhi Calinic al Constantinopolului şi Dositei al Ierusalimului, le-au îndreptat cu durere acum două veacuri şi jumătate către strămoşii voştri, amăgiţi atunci să lepede dreapta credinţă şi să aibă părtăşie şi supunere cu Biserica Romei. Şi iarăşi cu strângere de inimă ne-am amintit de blestemul şi afurisania cu care ei au fost legaţi atunci pentru neascultare şi primire de învăţături străine.

Dar acum, văzând hotărîrea voastră nesilită de a lepăda orice învăţătură şi supunere străină şi de a reveni la sânul Bisericii noastre ortodoxe, noi primind această hotărîre şi mărturisire a voastră, pe temeiul puterii date Nouă de către Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin Apostolii Săi, de a lega şi deslega câte se întâmplă în popor, iertăm şi deslegăm pe strămoşi, pe părinţi şi pe urmaşii lor de toată anatema, blestemul şi afurisania rostite asupra lor de Prea Fericitul Patriarh Calinic al Constantinopolului prin gramata sinodală din luna Mai, anul 1701, precum şi de înaintaşul Nostru în Scaun Mitropolitul Teodosie al Ungro-Vlahiei, prin cartea sa din anul 1702. Socotim fără urmare pentru mântuirea sufletelor toate cuvintele grele aruncate atunci asupra lor şi îmbrăţişăm cu dragoste părintească şi cu inimă caldă pe toţi fraţii Români, care vin iarăşi la sânul Bisericii noastre române ortodoxe.

Dată în Scaunul Nostru patriarhicesc din Bucureşti, astăzi 17 Octomvrie anul mântuirii 1948.

JUSTINIAN, patriarh

NICOLAE

Din mila lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal.

Văzând Noi hotărîrea protopopilor, preoţilor şi poporului român, care au aparţinut până acuma Bisericii unite, de a se reîntoarce la Biserica Ortodoxă, în temeiul puterii dată Nouă de către Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin Apostolii Săi, de a lega şi deslega cele ce se întâmplă în în popor, — pe toţi cei cari se întorc în sfânta noastră Biserică ortodoxă, primindu-i cu bucurie, îi deslegăm şi-i declarăm deslegaţi pentru totdeauna de toată anatema, blestemul sau afurisenia ce s'au rostit ori s'ar rosti asupra lor de vre-un Vlădică sau preot unit, care ar vrea să împiedece întoarcerea lor, şi declarăm fără urmări pentru mântuirea sufletelor lor toate cuvintele nesocotite aruncate asupra lor.

INFORMAŢIUNI

INTERNE:

Şedinţele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. In ziua de 18 Oct. sub preşedinţia I. P. S. Patriarh Justinian, a avut loc prima şedinţă din sesiunea de toamnă a Sinodului Bisericii Ortodoxe Române.

După cuvântul de deschidere rostit de I. P. S. Patriarh Justinian, d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, a adus salutul Guvernului.

Sfântul Sinod a aprobat propunerea I, P. S. Patriarh Justinian de a se trimite d-lui Prof. Dr. C. I. Parhon, preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, şi d-lui Dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, câte o telegramă prin care să se exprime mulţumirile Bisericii Ortodoxe Române pentru actul de dreptate săvârşit de cârmuitorii Ţării, prin denunţarea Concordatului cu Vaticanul.

S'a hotărît să se trimită Patriarhului Bisericii Ortodoxe Ruse, Alexei, o telegramă de mulţumire pentru deosebita dragoste frăţească cu care delegaţia Bisericii Ortodoxe Române a fost primită de reprezentanţii marei Biserici surori.

Continuând şedinta, s'au rezolvat lucrările curente şi s'a trecut apoi la discutarea şi votarea Statutului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, care urmează a fi pus de acord cu prevederile legii pentru regimul general al cultelor.

In şedinţele următoare la ordinea de zi au fost votarea Regulamentului pentru învăţământul religios şi ratificarea hotărîrii luate de Sinodul Permanent la 3 Oct. a. c. asupra revenirii majorităţii clericilor şi credincioşilor greco-catolici la credinţa ortodoxă.

Guvernul şi poporul român au felicitat pe dl Prof, C. I. Parhon, Preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, cu prilejul celei de a 74-a aniversări.

Ziua de 7 Noembrie, ziua aniversării Marii Revoluţii Socialiste, a fost aşteptată în toată ţara prin mari pregătiri şi prin întreceri între muncitorii din toate întreprinderile.

La filiala „ARLUS" din Sibiu se lucrează intens şi cu frumoase rezultate. Astfel, filiala numără astăzi 70.000 membri. In ultimele 10 luni numărul membrilor a crescut cu 900%, iar difuzarea revistei „Veac Nou" a sporit cu 880%.

Din Ianuarie a. c. şi până în prezent filiala ARLUS Sibiu a organizat 976 meetinguri, 4592 conferinţe, 1447 manifestări culturale, 225 spectacole artistice, 338 spectacole cinematografice, 995 adunări generale la care au participat un număr de 1.043.000 persoane, 25 expoziţii expuse la 135 cercuri şi săli şi vizionate de 105.187 persoane.

Tot în acest interval de timp s'au realizat încă 431 colţuri ARLUS la fabrici, instituţii, cămine culturale etc., s'au organizat 89 vitrine ARLUS, 48 biblioteci cu un număr de 8453 volume şi 12.960 cetitori. Filiala Sibiu are astăzi 542 îndrumători ARLUS, 9 cursuri de limbă rusă cu 241 elevi şi o orchestră de balalaici şi mandoline. In curând se va inaugura şi „Casa Prieteniei Româno-Sovietice" şi un nou cinematograf.

Cele 6 cercuri de studii ale subfilialelor şi acela al secţiei militare au avut o rodnică activitate. Cercul de studii al filialei a elaborat 31 de teze, tratând diverse aspecte ale vieţii din URSS.

Procesul unui grup de 12 complotişti, spioni şi sabotori s'a judecat la Tribunalul Militar din Bucureşti. Vinovaţii şi-au primit pedepsele legale.

Consiliul de Miniştri a hotărît stabilirea legăturilor diplomatice şi economice între Republica Populară Română şi Republica Populară Democrată Coreeană.

Linia ferată Bumbeşti-Livezeni a fost inaugurată şi dată circulaţiei în ziua de 31 Oct. a. c. Solemnitatea s'a desfăşurat în prezenţa membrilor Prezidiului şi ai Guvernului, precum şi ai delegaţiilor tineretului sovietic şi delegaţiilor de muncitori din Capitală. Prin deschiderea acestei linii ferate, distanţele dintre Muntenia, Oltenia şi Valea Jiului se scurtează cu sute de kilometri şi se realizează numai la transporturile de cărbuni o economie de 320 milioane anual.

EXTERNE

Tineretul şi popoarele din Uniunea Sovietică au sărbătorit în ziua de 28 Oct. a. c. a 30-a aniversare dela înfiinţarea Comsomolului — Uniunea Tineretului Comunist-Leninist.

Poporul Republicii prietene Cehoslovace a sărbătorit în ziua de 28 Oct. a. c. a 30-a aniversare dela înfăptuirea unui stat propriu, făurit după prăbuşirea monarhiei austro-ungare.

Un măreţ plan pentru transformarea naturii pe un teritoriu de 120 milioane hectare va fi pus în aplicare în U. R. S. S. Incepând din anul 1949, în calea vânturilor aducătoare de secetă, se vor planta uriaşe bariere de păduri, se vor construi lacuri şi rezervoare de apă, recoltele de cereale vor alterna cu cele de furaje, etc.

4.260.000 şomeri există astăzi în Europa apuseană, după datele culese de Biroul Internaţional al Muncii.

Minerii francezi rezistă cu îndârjire în cea de a patra săptămână de greve.

Muntele Athos a fost ocupat de forţele armatei democratice greceşti, în noaptea de 16 Oct. a. c.

Galileea a fost complet curăţată de forţele arabe invadatoare, anunţă o telegramă din Tel Aviv.

Manciuria a fost în întregime eliberată de către forţele armatei populare chineze, prin câştigarea bătăliei pentru Mukden.

Alegerile preşedinţiale care au avut loc în Statele-Unite la 2 Noemvire au dat următoarele rezultate: D. Truman a obţinut 304 voturi şi d. Dewey 189, în corpul electoral care urmează să desemneze pe noul preşedinte.

Nr. 7096—1948 1—1

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de secretari protopopeşti, prevăzute în bugetul Statului pentru protopopiatele: Sibiu, Braşov, Deva, Zarand şi Hunedoara, cu coeficientul de funcţiune 1,90, publicăm concurs cu termen de 15 zile.

Ocuparea acestor posturi se va face cu respectarea dispoziţiunilor din Statutul Funcţionarilor Publici, candidaţii trebuind să aibă ca studii licenţa în teologie.

Cererile de concurs, însoţite de actele doveditoare (licenţa în teologie şi certificatele de serviciu de până acum), vor fi trimise la Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului Arhiepiscopesc, ţinută la 27 Oct. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 1219—1948 (10) 2—2

Concurs

In conformitate cu hotărîrea Consiliului parohial, luată în şedinţa dela 27 Iulie a. c., publicăm concurs pentru întregirea parohiei **Poiana Mărului** I, de cl. I, protopopiatul Bran, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat.
2. Taxele stolare obişnuite în parohiile prot. Bran.
3. Sesiune parohială 6 jug. pământ.

Cererile de concurs, prevăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, într'o Duminecă sau sărbătoare ce li se va fixa de Oficiul protopopesc, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptmăritor.

Zărneşti, 29 Sept. 1948.

Vasile Stoicanea
Protopop

AVIZ

P. C. Parohi sunt rugaţi stăruitor să ne înştiinţeze dacă în parohiile P. C. Lor se simte nevoia difuzării „Telegrafului Român" şi care ar fi mijlocul cel mai lesnicios pentru a ajunge la acest rezultat.

Am fi bucuroşi dacă P. C. Parohi ar izbuti fiecare să câştige câţiva abonaţi, preţul abonamentului fiind deocamdată pentru particulari 500 lei anual, dar pe măsura sporirii numărului abonaţilor preţul va fi scăzut.

Putem expedia şi pachete cu mai multe exemplare, contra cost (4 lei un număr, 8 lei un număr dublu, 12 lei număr triplu, ca cel de faţă). La expedierile cu ramburs se adaugă spesele respective.

Mulţumim anticipat P. C. Parohi cari vor dovedi râvnă în răspândirea publicaţiei noastre, socotind aceasta ca o importantă lucrare pastorală.

Redacţia şi Administraţia
„Telegrafului Român"

Nr. 911/948 (11) 2—2

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia vacantă de cl. III-a **Apata**, din protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venite:

1. Salariul dela Stat.
2. Locuinţă în casa parohială, 3 camere, bucătărie, dependinţe şi grădină, cu o altă grădină, ambele având total 600 st. p.
3. Sesiune parohială veche 6 jug. arabil şi sesiune par. nouă 32 jug. fânaţe, slabă.
4. Stola uzitată în parohie.
5. 20 m. steri lemne de foc, aduse acasă din pădurea bisericii.

Indatoriri:

Cel ales este obligat a predica regulat Dumineca şi sărbătoarea.

Candidaţii la acest concurs îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prescrise şi de binecuvântarea arhierească de candidare la Oficiul protopopesc ort. Sf. Gheorghe, în termenul arătat şi se vor prezenta apoi în parohie în Dumineca sau sărbătoarea stabilită de Oficiul protopopesc spre a servi, predica şi face cunoştinţă cu credincioşii.

Sf. Gheorghe, la 9 Sept. 1948.

Oficiul protopopesc ort. rom., în înţelegere cu Consiliul parohial.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 7514—1948 1—2

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc la Catedrala mitropolitană din Sibiu.

Retribuţiile cântăreţului sunt:

a) Salariu dela Stat, cu toate accesoriile legale.

b) Locuinţă în natură, doi stânjini de lemne şi luminatul.

c) Venitele obişnuite la oficierea slujbelor.

Raflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile de candidare direct Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până la 30 Noemvrie 1948, însoţindu-le de actele următoare:

1. Extras de botez.
2. Extras de naştere.
3. Diplomă de absolvire a şcoalei de cântăreţi „D. Cunţan".
4. Certificat de serviciu.
5. Certificat medical.
6. Act de situaţia militară.
7. Certificat de bună purtare.

Candidaţii la ocuparea postului se vor prezenta în persoană la Consiliul Arhiepiscopesc până la data de 30 Nov. 1948, spre a fi examinaţi din Tipic şi Cântările bisericeşti.

Sibiu, din şedinţa bisericească dela 27 Oct. 1948.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prof. Dr. EMILIAN VASILESCU

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane Sibiu